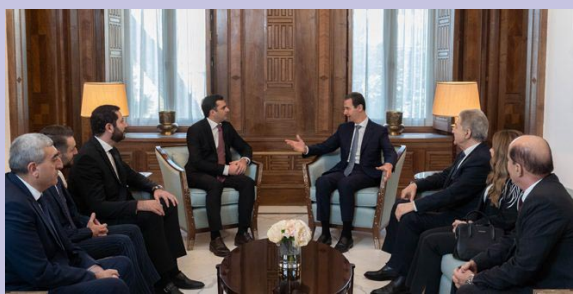

ՆԱԽԱԳԱՅ ԱՍՏԵՆ ԸՆԴՈՒՆԵՅ ԶԱԿՈՐ ԱՐՇԱԿԵԱՆԸ ԵՒ ԸՆԵՆՏԵՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՍՈՒՐԻԱ ԽՈՐԱՐՄԱՏ ԶԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՆԵՐՈՒ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՆՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սուրիոյ նախագահ Պաշար ալ-Ասատ Չորեքշաբթի, 15 Նոյեմբերին ընդունեց Հայաստանի Ազգային Ժողովի նախագահի տեղակալն ու անոր ընկերակցող պատուիրակուհին:

Նախագահը յայտնեց երկկողմ յարաբերութիւններու խորութիւնը, որոնք կը միաւորեն երկու երկիրներն ու սուրիացի եւ հայ ժողովուրդները: Ասատ կարեւոր համարեց այդ յարաբերութիւններու ամրապնդումը՝ նկատի ունենալով այն մարտահրաւերները, զորս կը դիմագրաւեն երկու երկիրները եւ այն խառնաշփոթը, որուն ակասատեսն է ողջ աշխարհը՝ անկախ երկիրներու եւ ժողովուրդներու ճակատագրերը վերահսկելու արեւմուտքի քաղաքականութեան հետեւանքով:

ՆԱԽԱԳԱՅ ԱՍՏ. «ԿԱԶՉԱՆ ԵՐԲԵՔ ՀԱՐՅԻՆ ԷՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶԵ ԵՂԱԾ... ՀԱՐՅԸ ԴԱՐԵՍՏԻՆՆ Է, ԿԱԶՉԱՆ ԱՆՈՐ ԷՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՄՆԱՅՈՒՄՆ Է»

Սուրիոյ նախագահ Պաշար ալ-Ասատ ըսաւ, որ կարելի չէ Կազգայի վրայ յարձակումը անջատել սիոնիստական շարժման պաղտոտիցիներուն դէմ ընդհանրապէս ի գործ դրած կոտորածներու բովանդակութենէն, նկատել տալով որ եթէ այսօր թշնամիին հետ շարունակենք նման ոճով վերաբերիլ, մենք մեր ձեռքով ճամբայ պիտի հարթենք կոտորածներու շարունակութեան՝ մինչեւ ժողովուրդին բնաջնջումն ու հարցին վերջնական թաղումը:

Նախագահ Ասատ Ռիատի մէջ 11 Նոյեմբերին գումարուած արաբական եւ իսլամական երկիրներու արտակարգ գագաթնաժողովին դիտել տուաւ, որ այս ժողովին առիթ ստեղծած արտակարգ կացութիւնները ո՛չ թէ սպանութիւնը կամ թշնամանքն են, արտակարգը այն է, որ սիոնիզմը այս անգամ բարբարոսութեամբ ինքզինք կը գերագակցէ:

Շար. Էջ 9 >>

ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԸՔՏԱՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՅԻ ՏԵՂԱԿԱԼԸ ԱՆԸՆԴՈՒՆԵԼԻ ՀԱՄԱՐԱԾ ԵՆ ՀՀ ՏԱՐԱԺԵԱՅԻՆ ԱՄԲՈՂՉԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՈՐԵՒԷ ԽԱՄՏՈՒՄ

Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆայսալ ալ-Մըքտատ Հայաստանի Ազգային Ժողովի նախագահի տեղակալ Յակոբ Արշակեանի եւ անոր ընկերակցող պատուիրակութեան հետ հանդիպման ընթացքին շեշտեց Սուրիա-Հայաստան պատմական յարաբերութիւններու խորութիւնը, ինչ որ կ'արտացոլայ միջազգային հարթակի շարք մը հարցերու վերաբերեալ երկու երկիրներու նոյնանման մտեցումներուն մէջ, յատկապէս՝ երկիրներու գերիշխանութեան պահպանման եւ անոնց ներքին հարցերուն արտաքին միջամտութեան բացառման գծով:

Նախարար Մըքտատ դիտել տուաւ, որ Թուրքիոյ իշխանութիւնները պետք է վերջ տան տարածաշրջանի լարուածութիւնն ու տագնապները սրող քաղաքականութեան եւ գրեթէ մնան երկիրներու ներքին հարցերուն միջա-

Շար. Էջ 3 >>

ՆՍՕՏՏ ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ԱՅՅԵԼԵՅ ՈՒՎՈՒՆԿԹԵՆԻ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Երկուշաբթի, 13 Նոյեմբեր 2023-ին, ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետը, ընկերակցութեամբ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Հայոց Թեմի առաջնորդ Գերշ. Տ. Անուշաւան Արք. Դանիէլեանի եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան քաղաքական ժողովի համա-ատենապետ Ստեփան Տեր Պետրոսեանի, այցելեց Ուաշինկթընի մէջ երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած Հայ Դատի գրասենեակ:

Նորին Սրբութեան պատուիրակութեան մաս կը կազմէին նաեւ Կաթողիկոսարանի Տեղեկատուական Բաժանմունքի վարիչ Հրաչ Տ. Յովակիմ Վրդ. Բանճարճեան, Միջին Արեւելքի միջ-եկեղեցական ու միջ-կրօնական բաժանմունքի պատասխանատու Հրաչ Տ. Սարգիս Վրդ. Աբրահամեան եւ Արեւելեան Հայոց Թեմի ազգային վարչութեան ատենապետ Արամ Սարափեան:

Վեհափառ Հայրապետը շուրջ երկու ժամ հանդիպում ունեցաւ կեդրոնի տնօրէն Արամ Համբարեանի եւ իր գործակիցներուն հետ, Հայ Դատի աշխատանքներու ամօնութեամբ: Համբարեան ողջունելով Հայրապետը՝ ըսաւ, թէ Հայրապետը ո՛չ միայն զօրակից է Հայ Դատի աշխատանքներուն, այլեւ պայքարի ամառին գիծին վրայ հսկայ ներդրում կատարած է՝

թէ՛ անձնապէս եւ թէ՛ իր գլխավորած Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը: Գրասենեակի տնօրէնը ընդհանուր գիծերով պարզեց կեդրոնին կատարած աշխատանքները՝ Հայ Դատի գաւազան երեսներուն ամրնջուած, որոնք, յատկապէս վերջին տարիներուն, բազմացան ու բարդացան: Ան յայտնեց, որ, դժբախտաբար, ներդաշնակութեան պակասը կայ Հայաստանի դեսպանատան ու կեդրոնի աշխատանքներուն միջեւ, հետեւաբար, անհրաժեշտ է աշխատանքները դառնան աւելի համադրուած ու ծրագրուած:

Այս առիթով, Նորին Ս. Օծուրթիւնը իր բարձր գնահատանքը յայտնեց կեդրոնին կատարած գործունէութեան, որ հետզհետէ աւելի կ'ընդլայնի: Ան ըսաւ, որ Թուրքիոյ կողմէ Տեղասպանութեան ճանաչման հարցին եկան աւելնալու Հայաստան-Ատրպէյճան յարաբերութեան, Արցախի իրաւունքներու պաշտպանութեան, Ամերիկա-Թուրքիա-Ատրպէյճան յարաբերութեան եւ այս բոլորին հետ աղերս ունեցող բազմաթիւ հարցեր: Հետեւաբար, անհրաժեշտ է, որ յատկապէս Ամերիկայի հայութիւնը աւելիով զօրավիճակ կանգնի

Շար. Էջ 9 >>

ԲԵՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՀՈՎՈՒՄԿԱՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԼԱԹԱՔԻԱ

Շաբաթ, 11 Նոյեմբեր 2023-ի երեկոյեան Լաթաքիոյ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Արժանապատիւ Տեր Վազգէն Աւագ Զիւլ. Զեօշկերեան, եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը, Բերիոյ Հայոց Թեմի Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովի անդամ Աւօ Կարապոլչեան, մարմիններու ներկայացուցիչներ եւ հաւատացեալներ դիմաւորեցին Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տեր Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեանը եւ իրեն ընկերակցող պատուիրակութիւնը: Սրբազան հօր կ'ընկերակցէին հոգեւորիկ Տեր Արմէն Աբեղայ Գալաճեան եւ Ազգային Վարչութեան ատենապետ մեթր Սունայուլ Սունայուլեան:

Առաջնորդ սրբազան հայրը օրհնութեան մաղթանքներով եւ դպրաց

Շար. Էջ 12 >>

Տեղական Լրագրող

Խմբագրական

ՌԻՔՐԱՆԻԱ-ԱՐՑԱԽ-ՊԱՂԵՍՏԻՆ՝ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՃԱԿԱՏՆԵՐ

Աշխարհաքաղաքական փոփոխություններու պրիսմակին մէջ Ռուսիա-արեւմտեան երկիրներ արիւնալի բախումը ընդլայնելու կամ այլ տարածքներ տեղափոխելու ճիգը երեւելի դարձած է արդէն:

Ուքրանիոյ պատերազմէն որոշ ժամանակ անց, ռուսական ուժերու սպառման միտումով մարտավարական փորձ կատարուեցաւ բախումները ուղղելու Յարաւային Կովկաս, որպէսզի թէ՛ ռուսական ներկայութիւնը սահմանափակուի, թէ՛ Ռուսիոյ ուժերը տարտղնուին երկու ճակատներու վրայ բաժնուելով, եւ թէ Իրանը ներգրաւուի բախումներու մէջ՝ Ատրպէյճանի օգտագործումով եւ զինումով, Իրանի մէջ խլրտումներու խթանումով եւ մասամբ նորին:

Ռուսիա ոչ միայն չհեռացաւ Ուքրանիայէն, այլեւ հաճոյացաւ Ատրպէյճանին, Արցախի մէջ իր ներկայութիւնը զիջեցաւ անոր, փոխարէնը ռուսական կազմը Ատրպէյճանի ճամբով յաջողեցաւ արտածել Եւրոպա, մասամբ մեղմացնելով արեւմուտքի տնտեսական շրջափակումը Ռուսիոյ: Միւս կողմէ Իրան այնքան ճկունութեամբ վարեց տարածաշրջանի երկիրներուն հետ իր քաղաքականութիւնը, միաժամանակ ուժի ցուցադրութեան յստակ սպառնալիքները ուրուագծեց, որ կարելի չէրաւ Արցախի պատերազմին տարածքը ծաւալել ու Յարաւային Կովկասը բռնկեցնել ի նպաստ արեւմուտքին:

Այս տարածաշրջանի գոհը դարձաւ Արցախը:

Պաղեստինի մէջ բռնկած պատերազմը արեւմուտքի, յատկապէս Միացեալ Նահանգներու ուշադրութիւնը մասամբ Ուքրանիայէն ու Յարաւային Կովկասէն ուղղեց դէպի Միջին Արեւելք:

Միացեալ Նահանգներ այս անգամ Իսրայելին զինուորական օժանդակութեան փութալու ստիպողութեան տակ յայտնուեցաւ: Այսպիսով գերպետութիւններու բախումներուն ճակատը տարածք փոխեց, իսկ Միջին Արեւելքի մէջ արաբական երկիրներու միասնական կեցուածքով արեւմուտքի կանխատեսումները այնքան ալ ճիշդ դուրս չեկան:

Այս անգամ Կազգայի բնակչութիւնը հազարաւոր զոհեր տուաւ ու տնտեսական սոսկալի վնասներ կրեց, պայքարելու իր վճռակամութիւնը պահելով մէկտեղ:

Ներկայ ընթացքով հաւանաբար տարբեր ճակատներու վրայ ստորագրուին զինադադարներ, ժամանակաւորապէս մեղմացնելու լարուած վիճակներն ու վերադասաւորելու ուժերու սպառագիւնութիւնը, վերահաշուարկներ կատարելու կամ փոխելու թիրախները: Այս կացութենէն սակայն առաւելագոյն օգուտը կրնան քաղել միջնորդ ձեւացող կարգ մը երկիրներ, ինչպէս Թուրքիան, որ ամէն ջանք ի գործ կրնայ դնել ծաւալապաշտական իր ծրագիրները յառաջ մղելու:

Նման կացութիւններու լոյսին տակ ինչպէս Յայաստան, այնպէս ալ Սուրիա դիւանագիտական եւ զինուորական իրենց կարելիութիւններու ուժեղացումով կրնան պաշտպանուիլ իրենց տարածքներու ամբողջականութեան սպառնացող ու նման վիճակներէ օգտուիլ փորձող երկիրներէ:

Իսկ Արցախի էջը փակուած չէ տակաւին... որովհետեւ Արցախի բնակչութիւնը բռնի տեղահանուեցաւ իր պատմական հայրենիքէն ու ցեղասպանութեան ենթարկուեցաւ:

«Գ.»

-Շաբաթ, 11 Նոյեմբեր 2023-ին, Ռիատի մէջ արաբական-իսլամական արտակարգ գազաթնաժողովին մասնակիցները պահանջեցին Կազգայի դէմ իսրայելեան գրոհը անմիջապէս դադարեցնել, քաղաքին պաշարումը չեղեցաւ համարել եւ մարդասիրական օգնութիւններ հասցնել քաղաքացիներուն: Մասնակիցները կոչ ուղղեցին ՄԱԿ-ի Ապահովութեան Խորհուրդին անմիջապէս դադարեցնելու իսրայելեան գրոհը, որովհետեւ լուրջ վտանգ կը քաջալերէ զինք շարունակելու իր անմարդկային ոճիրները:

Գազաթնաժողովի մասնակիցները եզրափակիչ հաղորդագրութեամբ դատապարտեցին Իսրայելի գործած ջարդը եւ անմարդկային ոճիրները Պաղեստինի ժողովուրդին հանդէպ, շեշտելով, որ կը մերժեն նման վերաբերմունք արդարացնող որեւէ պատճառաբանութիւն:

Անոնք կոչ ուղղեցին բոլոր պետութիւններուն նաեւ դադարեցնելու Իսրայելի զենքի մատակարարումը, խնայելու Պաղեստինի անմեղ ժողովուրդը, հիւանդանոցները, դպրոցները, մզկիթներն ու եկեղեցիները:

-Ռիատի մէջ գումարուած արաբական-իսլամական արտակարգ գազաթնաժողով շրջագիծէն ներս, Սուրիոյ Նախագահ Պաշշարաւ-Ասատ հանդիպում ունեցաւ Եգիպտոսի Նախագահ Ապտալ Ֆաթթահ ալ-Սիսիի հետ:

Նախագահները խորհրդակցեցան իսրայելեան գրոհներուն լոյսին տակ պաղեստինեան հողերուն եւ Սուրիոյ իրավիճակին շուրջ ու շեշտեցին միացեալ աշխատանքի կարելիութիւնը՝ Կազգայի ժողովուրդին զօրակցելու համար:

Ասատ եւ Սիսի դատապարտեցին պաղեստինցի ժողովուրդը Կազգային տարհանելու իսրայելեան քաղաքականութիւնը:

-Նախքան արաբական-իսլամական արտակարգ գազաթնաժողովը, արաբական երկիրներու արտաքին գործոց Նախարարները գումարեցին գազաթնաժողովի նախապատրաստման նիստը, քննարկելու սեւագրութիւնը այն բանաձեւին, որ կը վերաբերի Կազգայի դէմ Իսրայելի գրոհին:

Նիստին ընթացքին, Սուրիոյ արտաքին գործոց Նախարար դոկտ. Ֆայսալ ալ-Մըքտատ շեշտեց կարելիութիւնը արաբական միացեալ կեցուածք մը դրսեւորելու՝ Իսրայելի կողմէ պաղեստինցիներու դէմ ի գործ դրուած ոճիրարքները, ցեղասպանութիւնը եւ պաղեստինցիներու բռնի տեղահանումն ու հայրենի իր հողէն արմատախիլ ընելու ծրագիրները բացայայտելով դատապարտելու համար:

Մըքտատ շեշտեց, որ հարկ է մէկտեղել ջանքերը անմիջապէս դադարեցնելու պաղեստինցիներու ցեղասպանութիւնը եւ թոյլ տալու որ մարդասիրական օժանդակութիւնները հասնին անոնց, ինչպէս նաեւ դադարեցնելու պաղեստինցիներու բռնի տեղահանումը:

95
ANNIVERSARY
ԱՄՏԿ 1928 - 2023

Հովանաւորութեամբ
Գերաշնորհ Տ. Մակար Ա. Եպս. Ազգաբնակի
Բարեջան Առաջնորդ Բերիոյ Հայոց Թեմի

Կազմակերպչութեամբ
Համալգայի Սուրիոյ Շրջանային Վարչութեան

**ՅՈՐԵԼ ԵՆԱԿԱՆ
ՀԱՆԳԻՍՈՒԹԻՒՆ**
Նուիրում
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ, ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ, ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹՅԱՅԻՆ ՄԵՌԻԹԵԱՆ
95-ԱՄՏԱԿԻՆ

Շաբաթ, 2 Դեկտեմբեր 2023-ի երեկոյան ժամը 8:00-ին,
«Գեղորգ Եռական» պահլն ներս, Միլիւնանիլ - Հալէպ:

ՀԱՐՅԱՋՐՈՅՑ

ՖԷԼԻՔՍ ԲԱԽՉԻՆԵԱՆ. «ԱՅՍՕՐ ՈՉ ԹԷ ՆԱՆՍԷՆՆԵՐ, ԱՅԼ ՆԱՆՍԷՆԻԿՆԵՐ ԱՆԳԱՄ ԶԿԱՆ ՆԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵՐ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

Հարցազրույցը վարեց Մարի Մերտիսանեան-Եարալեան

Մեր գրուցակիցն է գրող, գրականագետ, թարգմանիչ, Լոռույի աշխարհի գաւազն ֆելիքս Բախչինեանը: Բազմաթիւ մենագրութիւններու, պատմութեան, վիպակներու, գրականագիտական լուրջ յօդուածներու հեղինակը աշխատակցած է թերթերու, ամսագրերու, պարբերաթերթերու, եղած է Հայաստանի Գրողներու Միութեան նախագահի եւ Լոռույի մարզպետի խորհրդական, հիմնադիր-տնօրէնը՝ Թումանեանի շրջանի գրադարաններու կերտման համակարգի, հիմնադրած է «Հայոս-Քարթլոս» հայ-վրացական գրական անկախ հանդէսը, ինչպէս նաեւ Ֆ. Նանսէնի անունը կրող հիմնարկները Մոսկուայի եւ Հայաստանի մէջ: Արժանացած է բազմաթիւ պարգէներու՝ հայկական եւ միջազգային: Հարուստ է ֆելիքս Բախչինեանի թարգմանչական վաստակը:

10 Հոկտեմբերին, Ֆ. Նանսէնի ծննդեան օրը, Երեւանի Պետական Համալսարանի լսարաններէն մէկուն մէջ յիշատակուեցաւ հետաքրքրական այս անձնաւորութեան ծննդեան տարեդարձը (Ճնշած է 10 Հոկտեմբեր, 1861-ին): Այս մէկը առիթ դարձաւ անկէ մօտէն ծանօթանալու Ֆ. Նանսէնի գործունեութեան եւ այս հարցազրույցին...:

«Գանձասար»- Ինչո՞ւ Նանսէն: Ուրի՞շ ծնաւ գաղափարը եւ ինչպէ՞ս ստեղծուեցաւ ինստիտուտը:

Ֆելիքս Բախչինեան- Դեռ ուսանողական տարիներէն ինչ ծանօթացայ իմ դասախօս, երջանկայիշատակ փրոֆ. Մակիչ Արզումանեանի «Նանսէնը եւ Հայաստանը» իրաւաւի աշխատութեանը, ինչպէս նաեւ Ռուսաստանի

Գրող Արշակ Զոպանեանի Նանսէնեան անցագիրը:

նի ճանաչուած կինոքննադրիչ, Ռուսիոյ Դաշնութեան ժողովրդական արտիստ Սերկէյ Միքայելեանի՝ Նանսէնի մասին ֆիլմին: Ի դէպ, Սերկէյ Միքայելեանի հայրը՝ Կարեն Միքայելեանը, եղել է Նանսէնի մօտ բարեկամներից մէկը: Դժբախտաբար, 1937-ին, այդ բարեկամութեան համար աքսորուել է Սիպիր եւ այլեւս չի վերադարձել:

Նանսէնի մասին բաւականին աշխատութիւններ կան: Խորհրդային տարիներին Հայաստանում տպագրուել են նրա մի շարք գրքեր՝ «Ֆրամը Բելեռային Շովուրմ», Մակիչ Արզումանեանի նշուած աշխատութիւնը... Սակայն Հայաստանին նուիրուած «Խաբուած ժողովուրդ» գիրքը չի հրատարակուել: Միայն 2000 թուականին, Երեւանի Պետական Համալսարանի հրատարակութեամբ տպագրուեց այդ գիրքը, որը 1958 թուականին տպագրուել էր Լիբանանում:

Նանսէնի նուիրուած աշխատութիւններ են գրել նաեւ սփիւռքահայերը: Յատկապէս պիտի նշել Ալեքսի Եփրեմեանի մենագրութիւնը Ֆ. Նանսէնի մասին:

Նանսէնի մասին մեր ինստիտուտը, որն ստեղծուել է 2002 Յուլիսի 8-ին, բաւականին գրքեր է հրատարակել: Նանսէնի աշխատութիւնները (8 հատորով) եւ 15 մենագրութիւն Նանսէնի մասին: Այդքան գրքեր նոյնիսկ իր հայրենիքում չեն հրատարակուել:

Ֆ. Նանսէն մեծ աշխատանք տարած է նաեւ Ռուսաստանի եւ Ուրալի մէջ պատերազմի հետեւանքով սովամահութեան վտանգին դիմաց յայտնուած ռուսներուն եւ ուրալեացիներուն օգնելու համար: Կցուած նկարը մէկն է իր ոսպնէակով արձանագրած եւ որպէս բացիկ երրորդային մէջ վաճառուած բացիկներու շարքէն: Այսպիսով ան կը փորձէր աշխարհին ուշադրութեան յանձնել մարդկային տառապանքի այս երեսները:

Այդպէս, մենք կարողացանք նաեւ 2011-ի Նոյեմբերին մեծ շուքով նշել Նանսէնի ծննդեան 150-ամեակը, որին մասնակցեց նաեւ Նորվեկիայի արտաքին գործերի նախարարը իր տիկնոջ հետ:

Նանսէնին նուիրուած միջոցառումներ ենք անցկացրել նաեւ Հալեպում, Արկէնթիսայում եւ Ս. Փետրպուրկում:

Նանսէնի 150-ամեակին նուիրուած միջոցառումներ մեզ այցելեց նաեւ իր թոռնուհին՝ Մարիտ Կրեվէն, որին մեր Հանրապետութեան նախագահը տուեց հայկական անձնագիր: Դա նշելով, որ Նանսէնը 320.000 հայի Նանսէնեան անցագրեր* է տուել, որոնցով նրանք աշխարհի 54 երկրներում կարողացել են քաղաքացիութիւն ստանալ եւ ստեղծել իրենց օճախները:

Մեզ յաջողուեց նաեւ փաստաւերաբարական ֆիլմ նկարել. «Ֆ. Նանսէն. Աշխարհի Խիղճը», բեմադրիչը Էտուարտ Տ. Սահակեանն է, սցենարի (բեմադրութեան- «Գ.») հեղինակը՝ Ֆելիքս Բախչինեանը:

«Գ.»- Իսկ թանգարանը ինչո՞ւ ստեղծուած է: Այլ երկիրներու մէջ ալ կա՞ն Նանսէնի նուիրուած հաստատութիւններ: Կապեր կա՞ն:

Ֆ. Բ. - Թանգարանը ստեղծուել է Նանսէնի ծննդեան 150-ամեակից յետոյ, դարաբաղի վաստակաւոր բժիշկներ Սառա եւ Կառլէն Եսայեանների միջոցով: Թանգարանը ունի փոքրիկ տարածութիւն, բայց դա գրեթէ բաւարարում է Նանսէնի եւ Հայաստանի հետ նրա ունեցած կապերի մասին գրականութիւնն ու որոշ այլ նմուշներ տեղադրել եւ հիւրերին ծանօթացնել Նանսէնի գործունեութեանը: Նանսէնի անուան հաստատութիւններ կան նաեւ Վանաձորում, ուր բացուել է մեծ հայաստրի անուան մանկապարտէզ:

-1927-ին Պէյրուսի մէջ գործող Նանսէնեան գրասենեակը գնեց երկու մեծ հողակտորներ, որոնց վրայ կը նախատեսուէր բնակեցնել քանի մը տասնեակ հազար գաղթական: 1928-ին տարածքներ առնուեցան նաեւ Հալեպի, Ադըքաստրէի ու Դամասկոսի մէջ: 30-ական թուականներուն Պէյրուսի մէջ ձեւաւորուեցաւ Պուրճ Համուտի - հայկական -թաղամասը, Հալեպի մէջ՝ Նոր Գիւղի համայնքը...:

պարտեզ: Նանսէնի անուան մանկատուն կայ Կիւմրիում եւ մեծ երկրաշարժից յետոյ, 1989-ին, Նորվեկիական Կարմիր Խաչի օժանդակութեամբ, Սպիտակում, երկրաշարժի էպիկէրոնում բացուեց Ֆ. Նանսէնի անուան հիւանդանոց, որի բացմանը ներկայ էր իր թոռը, աշխարհաճանաչ ճարտարապետ Էլիլ Նանսէնը:

Ի Հարկէ Նանսէնը միայն հայերին չէ որ օգնել է: Ան օգնել է մօտ 30 միլիոն ռուս սովեակների՝ Օլժոմէի երկրամասում, 1 միլիոնից անկէ յոյներին, մօտ 3 միլիոն ուլքահինացիներին, որոնց նուիրել է իր նուազեան մրցանակի դրամական մասը, որով կառուցուել է Խարկովի երկրամասում երկու խոշոր կոլտնտեսութիւն, որպէսզի ուլքահինացիները փրկուեն սովամահութիւնից:

-1925-ին, 64 տարեկան -Նանսէն, Ազգերու Լիկայի որոշումով ստեղծուած է իր ղեկավարած յանձնախումբով, հայ գաղթականները հայրենիքի մէջ վերաբնակեցնելու հարցի լուծման նպատակով կ'այցելէ Խ. Հայաստան: Կիւմրիի որբանոցներուն մէջ հայ որբերուն հետ ժամանակ կ'անցընէ, կը ծանօթանայ անոնց կենցաղին եւ կարիքներուն:

Մենք կապեր ունենք Նորվեկիայի Նանսէնի ինստիտուտի հետ, Ռուսաստանի Նանսէնի անուան մի քանի հաստատութիւնների հետ, իսկ Նանսէնեան հաստատութիւններ հիմնականում կան այս երկու երկրներում եւ մեզ մօտ:

Նանսէնի 150-ամեակը մեծ շուքով նշուեց նաեւ Յունաստանում: Աթէնքում բացուեց իրաւաւի արձանը: Արձաններ կան նաեւ Մոսկուայում, որոնցից մէկն ի դէպ տեղադրուել է հայերու ջանքերով: Ռուսաստանի հայերը հաւաքել են 300.000-ից անկէ շուրջ եւ քաղաքի կենտրոնական հատուածներից մէկում բացել Նանսէնի արձանը: Բացմանը ներկայ է եղել Նորվեկիայի Ազգային Ժողովի նախագահը: Չարմանալիօրէն Մոսկուայի քաղաքապետը՝ Ռուժժովը, դէմ է եղել այդ արձանի տեղադրմանը: Սակայն արձանը տեղադրուած է եղել այն օրերուն, երբ Ռուժժովը արձակուրդի է եղել:

Շար.՝ էջ 9 ➤

* Նանսէնեան անցագիրը անձը հաստատող ժամանակաւոր վկայական էր: Տրուած է Ազգերու Լիկայի կողմէ, Ա. Համաշխարհային պատերազմի հետեւանքով փախստական դարձած՝ քաղաքացիութիւն չունեցող անհատներու: Այս փաստաթուղթը կը կոչուի Ֆրիտիոֆ Նանսէնի անունով, որ հեղինակն ու նախաձեռնողն էր այս կարեւոր քայլին, 1922-ին, ժընեւի մէջ գումարուած խորհրդածողովի ընթացքին:

Գերբի փոխարէն անցագիրը կը կրէր Նանսէնի դիմանկարով նամականիշ եւ «Societe des Nations» (Ազգերու լիկա) գրութիւնը:

«Նանսէնեան անցագիր» ստացած անձինք օգտուած են 52 երկիրներու մէջ բնակելու, աշխատելու եւ ազատ տեղաշարժելու իրաւունքն:

Ազգերու Լիկայի որոշումով, 12 Յուլիս, 1924-ին, Յեղասպանութենէն փրկուած շուրջ 320 հազար հայեր, որոնք կը դեգերելին տարբեր երկիրներու մէջ, ստացած են «Նանսէնեան անցագիր»:

Նոյն փաստաթուղթն օգտուած են նաեւ սովի մէջ եւ այլ վտանգներու դիմաց գտնուող յոյներ:

ՆԱԽԿԻՆ ՀՄԸՄ-ԱԿԱՆԻ ՄԸ ՅՈՒՇԵՐԷՆ ՊԱՏԱՌԻԿՆԵՐ

Կարո Վ. Մանճիկեան

Քեսապի Ազգ. Ուսումնասիրաց Միացեալ վարժարանի ընթացակարգը աւարտելէ ետք, ծնողքիս փափաքով ու տնօրինութեան ընդառնալով մեկնեցայ Լիբանան՝ Պէյրուս, ու դարձայ գիշերօթիկ աշակերտ Համազգայինի Նշան Փալանճեան ճեմարանի միջնակարգի բաժնին (1970-1975):

Յայտարարեցի իմ լաւ կը յիշեմ, որ Հոկտեմբերի Ծաբաթ օր մըն էր, եւ հօրս հետ միասին միջօրէն ամառ հասանք Պէյրուս ու իջեանեցանք մօրաքրոջս՝ Ծաբէ Բատոյեանին տունը. Ծաբէ մօրաքրոջս եւ Եղուարդ քեռայրս երկուքն ալ դասատուներ էին, իրենց տան ճիշդ դիմացը գտնուող Ն. Փալանճեան ճեմարանին մէջ, ուր պիտի ուսանէի:

Կէսօրը ետք մօրաքրոջս տղուն՝ Հրաչին հետ գացինք նոյն թաղին վերնածայրը գտնուող ՀՄԸՄ-ի ակումբ (արեւմտեան Պէյրուս, քաղաքի ակումբ):

Ինծի համար ամէն ինչ նոր ու տարօրինակ էր:

Պէյրուսի հայրորդներուն հետ ամառին շփումս հոն՝ ՀՄԸՄ-ի ակումբին մէջ եղաւ:

Ակումբի պիւֆէն բանեցնողը («հայրիկը»), համագիւղացիս՝ Ռուբէն Պապուճեանն էր, Գարատուրան գիւղի Ծովու թաղէն, իսկ տիկինը ազգականս էր:

Այստեղ կ'ուզեմ նշել որ ակումբին թաղը համարեա՛ գուտ հայաբնակ էր:

Այդ թաղին մէջ կը բնակէին գրագետ՝ Սուշեղ Իշխան, ճեմարանի տնօրէն պրն. Հրաչ Տասնապետեան, Ազգ. Խանամիրեան Գոլթի տնօրէն պրն. Եղուարդ Էլոյեան, ազգային ու կուսակցական գործիչ Վարանդ Գափազեան... եւ շատ-շատ ուրիշ մտաւորականներ, կարկառուն անձնաւորութիւններ...

Կարճ ժամանակ մը ետք անդամագրուեցայ ՀՄԸՄ-ի մեծ ընտանիքի սկաւտական շարքերուն ու մաս կազմեցի երկրորդ միաւորի 3-րդ խումբին, որուն խմբապետն էր եղբ. Գառնիկ Նազարեան (այժմ ԱՄՆ): Նորընծայ սկաւտ, ապա փոխխմբակապետ ու խմբակապետ՝ «Վագր» խմբակին:

Իմ խմբակակիցներէն էին Գրիգոր Դերձակեան (այժմ Զանաւա, Չաւեն Թորիկեան (Չաւուկ անունով ճանչցուած), այժմ Պոսթընի «Հայրենիք» շաբաթաթերթի խմբագիր:

Կը յիշեմ որ մեր՝ երկրորդ միաւորի խմբապետն էր եղբ. Ծախէ Ելիգոմշեան, ամառին միաւորի խմբապետն էր եղբ. Բաբիկ (Բաբգէն) Տատոյեան, իսկ Պէյրուսի միաւորներուն ընդհանուր խմբապետն էր եղբ. Ծոնի Արեւեան, որուն յաճախ տեսնելու ամիս կ'ունենայի ամէն Ծաբաթ օրերը, Չոգագ ալ-Պլաթի ակումբը, երբ «Բաբգէն Սիւնի» Պատանեկան Միութեան ժողովի կ'երթայի, ան երեսփոխանական հայ-

կական պլոքի գրասենեակի գործավարն էր:

Բախտը ունեցայ մասնակցելու ՀՄԸՄ-ական երկու բանակումներու մին ակումբին մէջ, ձմեռնային շրջանին, իսկ երկրորդը՝ Պիքֆայիայի մօտերը, Հաճ Իլիաս կոչուած անտառային վայրին մէջ, գարնան շրջանին:

Տարին մէկ անգամ, մեր Պէյրուսի սկաւտական կազմը կ'ունենար տողանցք, մեկնելով ակումբէն դէպի վար՝ ճեմարանի հարաւային պատին թաղէն, ապա արեւմտեան՝ մուտքի ցանկապատի առջեւ անցնելով, մօտակայ թաղով շրջան ընելով, սկաւտական քայլերով կը վերադառնայինք ակումբ՝ եղբ. Վիգէնին թրոմփեթի նուագներով (ափսոս մականունը չեմ յիշեր):

Ափսոսակալ, 1975-ին բռնկած Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմը խափանեց ամէն բան. ուսումս, ԼԵՄ-ի եւ ՀՄԸՄ-ի անդամակցութիւնս ու գործունեութիւնս...

Հարկադրուած լքեցի Լիբանանը, տեղափոխուեցայ Սուրիա ու յաճախեցի Հալէպի Ազգ. Զարէն Եփփէ ճեմարան՝ որպէս երկրորդականի աշակերտ: Ծեմարանը աւարտելէ ետք հետեւեցայ Հալէպի Պետական Համալսարանի Զինվորական տնօրէն ճիւղը ու աւարտեցի զայն:

Հալէպի մէջ պայմանները թոյլ չտուին որ շարունակեմ Յովհաննէս Հիւնիկեանի եւ Ծաւարշ Զրիսեանի փառանքին գծած՝ ՀՄԸՄ-ի ճանապարհը:

Սակայն հեռու չմնացի ՀՄԸՄ-էն. Հալէպի թիւրքական ակումբը, կամ Ազիզի թաղի ՀՄԸՄ-ի մարզադաշտակումը-պարտէզը (ճաշարան), յաճախ կը հանդիպէի ՀՄԸՄ-ական եղբայրներուն, որոնց մէջ ունէի բազմաթիւ դասընկերներ, ըլլան անոնք սկաւտներ թէ մարզիկներ...

Ու արեւշատ օր մը իմացայ, որ շուտով պիտի կազմուի ՀՄԸՄ-ի շեփորախումբը, որուն երթը խափանուած էր 1958-ին՝ Սուրիոյ եւ Եգիպտոսի միութեան տարին:

Ուրախութիւնս անելի մեծ էր, երբ լսեցի որ փողերախումբը կազմուած է եւ հիմնական ու կարեւոր փորձերը՝ աւարտած են:

ՀՄԸՄ-ի Ազիզիի դաշտին (պասքեթպոլի) մէջ պիտի կայանար խումբին անդրանիկ ելոյթը՝ հանութեան առջեւ:

Այստեղ մէջբերեմ որ Ազիզիի համալիրին մէջ կային քանի մը սենեակներ, սկաւտական թէ մարզական գործունեութիւններուն համար: Իսկ այնտեղի ճաշարան՝ պարտէզը. այդպէս ճանչցուած ու կոչուած էր, որովհետեւ ճաշասեղանները իրարմէ բաժնուած էին ծաղկանոցներով, իսկ ծաղիկներ խնամողը՝ պարտիզ պալը, արդէն իր կեանքին ձմրան մտած, գուցէ 80-ը անց, կզած հասակով, կարծես երկուքի վերածուած Ամօ Յակոբն էր, որ յաճախ պոռչուէր թռչելով կը բարկանար բոլոր անոնց, որոնք կը համարձակէին ձեռք ու ոտք երկարել ծաղիկներուն: Ան հոն, փոքր սենեակի մը մէջ կը բնակէր ու կարծեմ ընտանիք ու կողակից չունէր:

Որոշուած օրը փութացի ՀՄԸՄ-ի պարտէզ:

Նորակազմ փողերախումբի անդամները իրենց սկաւտական անթերի տարազներով այնտեղ էին:

Եղբ. Սեդրակ Զիլոյեան: Երեցներուն հաւանաբար երիցագոյնն էր: Ան ստանձնած էր պղնձեայ ծընծղաները իրար խփելու պարտականութիւնը: Վարպետ արհեստաւոր, որպէս տուններու պատշգամներու կամ վաճառատուներու վարագոյրներ պատրաստող:

Եղբ. Եղիա Բանոյեան: Փողահար էր: Երիտասարդ տարիքին զբաղած էր մարմնամշակութեամբ եւ արժանացած մրցանակներու: Հմուտ-վարպետ նորոգող՝ մազութով բանող ջրհան մեքենաներու: Յաճախ կը մեկնէր հեռաւոր շրջաններ, հասնելով մինչեւ Եփրատի ափեր:

Եղբ. Տիգրան Ժամկոչեան: Ան ծանօթ էր իր ծածկանունով՝ «Լախմանաճունճի Տիգրան», որովհետեւ այդ մէկուն պատրաստութեան թէ վաճառման խանութ ունէր: Վարպետ թրոմփեթիստ. յառաջիկային ինք ստանձնեց փողերախումբին ղեկավարութիւնը:

Եղբ. Գօգօ Պատիկեան: Վարպետ թրոմփեթիստ:

Եղբ. Խորէն Նազարեան: Երկար ժամանակ Սուրիոյ Շրջանային խմբապետ: Տեսային կահկարասիներու վաճառատուն մը ունէր Ազգային Առաջնորդարանին կից:

Անշուշտ կային նաեւ ուրիշներ, որոնց անծանօթ էի:

Յառաջիկային ինծի ծանօթ դարձան փողերախումբի յանձնախումբին անունները, որոնք եւս ՀՄԸՄ-ի կազմակերպէին: Աւելորդ չեմ գտներ անոնց անունները եւս մէջբերել:

Այսպէս՝ եղբ. Յովհաննէս Արապճեան (ատենապետը յանձնախումբին), եղբ. Սովետ Զեռլկեան, եղբ. Ալեքսան Իսկէստերեան, եղբ. Յովսէփ Տեր Մանուէլեան եւ եղբ. Յարութիւն Պարսամեան (յուսամ որեւէ մէկը չմոռցայ):

Անոնք ոչ միայն ՀՄԸՄ-ի տիտաններն էին, այլեւ իրենց կեանքի պատմութիւնը մաս կը կազմէր Սուրիոյ ՀՄԸՄ-ի պատմութեան:

Դաշտին վրայ կը շտապէին խմբապետներ՝ Սուրէն Նազարեան եւ Չաւեն Տերվիշեան: Անոնք յանձնառու էին ցմահ իրենց ուսերուն վրայ շալկել ՀՄԸՄ-ի քաղցր բեռը:

Դաշտը ողողուած էր ՀՄԸՄ-ի անդամներով եւ համակիրներով: Մենք սրտատրոպի կը սպասէինք գեռօ վայրկեանին:

Ու յանկարծ դաշտ մտաւ պարտիզ պալը Ամօ Յակոբը, հագին խորը կապոյտ տարազ քոստիւմը, գլուխին նոր «պէրէ» մը եւ ուղղուեցաւ դէպի կեղոնը գետեղուած սեղանը:

Ներկաներուն հայեացքը անոր յառած էր, բոլորը զարմացած էին:

Երկու երեք եղբայրներ անոր մօտեցան ու անութեան բռնած գայլ բարձրացուցին սեղանին վրայ:

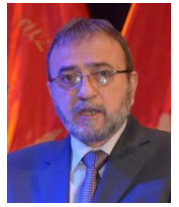
Ներկաներուն գարմանքը քար լուծեան վերածուեցաւ:

Ամօ Յակոբը կրկին եղբ. Յակոբ դարձած էր, ինք ի՞ր վերակազմուած փողերախումբին ղեկավարը:

Չարմացումը վերածուեցաւ սրմբումի:

Թուրքիոյ նուրջ

ԾԱՆԻՐ ՉՔԵՉ

Գրիգոր Տուսկեան

ԷՐՏՈՂԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԵՆ ԽՆԴՐԱԾ Է ՄԵԿ ՏԱՐԻՈՎ ԵՐԿԱՐԱԶՉԵԼ ԵՐԿՐԻ ԶԻՆԵԱԼ ՈՒԺԵՐՈՒՆ ԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՏՐՊԵՅՃԱՆ

«Նիզ» կը հաղորդէ, որ Թուրքիոյ Նախագահ Ռեճեպ Թայիպ Էրտողան հայց ուղարկած է խորհրդարան՝ Ատրպէյճանի մէջ թրքական զինեալ ուժերու առաքելութիւնը՝ ռուս-թրքական միատեղ դիտարկման կազմին մէջ մէկ տարիով երկարաձգելու շուրջ: TRT պատկերասփիւռի կայանին փոխանցմամբ՝ հակապետութեան գինուորականներուն այնտեղ պահելու ժամկետը, օրէնսդիրներու կողմէ հաստատուելու պարագային, ընթացիկ տարուան 17 Նոյեմբերէն մէկ տարիով կ'երկարաձգուի:

Էրտողանի առաջած փաստաթուղթին մէջ կ'ըսուի, որ «Միասնական կեդրոնը, ուր կը ծառայեն Թուրքիոյ զինեալ ուժերու ներկայացուցիչները, յաջողութեամբ կը շարունակէ իր գործունեութիւնը, եւ Թուրքիան իր ներդրումը կ'ունենայ տարածաշրջանի անվտանգութեան եւ կողմերու միջեւ վստահութեան ամրապնդման գծով»:

Ատրպէյճանի մէջ թուրք զինուորականներու ներկայութիւնը, ի թիւս այլ բաներու, ամրագրուած է «Թուրքիոյ եւ Ատրպէյճանի միջեւ 2010 թուականի 16 Օգոստոսի ռազմավարական գործընկերութեան եւ փոխօգնութեան մասին համաձայնագիրի դրոյթներէն բխող պարտաւորութիւններով» եւ անհրաժեշտ է «զինադադարի պահպանման հետեւելու, խախտումները կանխելու եւ տարածաշրջանին մէջ խաղաղութիւն ու կայունութիւն ապահովելու համար»:

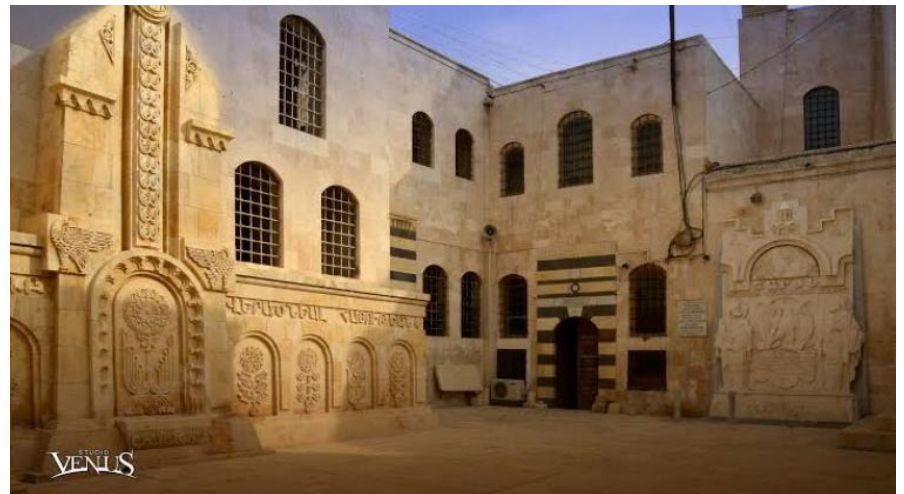
Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան գօտիին մէջ զինադադարի եւ բոլոր ռազմական գործողութիւններու դիտարկման ռուս-թրքական միատեղ կեդրոնը տեղակայուած է 30 Յունուար 2021-ին Ատրպէյճանի տարածքին՝ Ռուսիոյ եւ Թուրքիոյ պաշտպանական գերատեսչութիւններու ղեկավարներուն կողմէ 11 Նոյեմբեր 2020-ին ստորագրուած յուշագիրին համաձայն:

ԹՈՒՐԷՈՅ ՆԱԽԱՆԳԻՍԵՆ ԲԱՐԻՎ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄԸ Ե ԻՍՐԱՅԷԼ

Իսրայէլ-պաղեստինեան հակամարտութեան ընթացքին Թուրքիոյ իշխող Ազատութիւն եւ Զարգացում կուսակցութիւնը թոյլատրած է Թուրքիոյ Նաւահանգիստէն քարիւղ տեղափոխել Իսրայէլ:

Այս մասին կը տեղեկացնէ «Bloomberg» գործակալութիւնը աւելցնելով, որ Ատանայի ճեյհան Նաւահանգիստէն դուրս գալով «Seaviolet» 900 մետրոնոց քարիւղատար նաւը աւելի քան 1 մլն. բարել տարպէյճանական քարիւղ տեղափոխած է Իսրայէլ: Կը յիշուի, որ քարիւղատար նաւերը ժամանած են Յորդանանի Աքբայէ Նաւահանգիստ եւ «Bloomberg»-ի հետ զրոյցի ընթացքին որոշ աղբիւրներ հաստատած են, որ իսրայէլեան «Paz oil»-ին կողմէ գնուած քարիւղին բարելները կը հասնին Իսրայէլի Էյլաթ Նաւահանգիստ:

Եկեղեցւոյ մերձակայքը երկու ակումբ կար՝ ՅՄՄ եւ ՅՄԸՄ... ո՛ր պիտի երթային: Որոշեցինք երկուքն ալ այցելել, ի՞նչ գործ ունէինք որ: Յաջողութեամբ գործադրեցինք ծրագիրը: Վերադարձին գրեթէ վազելով հասանք եկեղեցւոյ բակ, որպէսզի ո՛ր էիք հարցնողներուն բարձրաձայն պատասխանէինք՝ «ակումբն էինք»:

Շուրջ յիսուն տարի ետք, այսօր, այս յուշերը գրի առնելուս պատճառը դիմատետրն էր, ուր պատահաբար տեղադրուած նիւթի մը հանդիպեցայ, Սոկրատի բոլոր ժամանակները անցնող բայց երբեք ժամանակավրէպ չեղող Սոկրատի իմաստախօսութեան մասին՝ «Ծանի՛ր զքեզ» խորագրով:

Այդ օր երկու ակումբներուն մէջ ալ միեւնոյն արձանագրութեամբ ցուցատախտակ մը տեսած էինք. բնականաբար Նախ գարմացած էինք, որ երկու տարբեր ակումբներ Նոյն նշանաբանը կը գործածեն: Ծաբաթներ մտածած էինք այդ խօսքին մասին՝ Նախ իմաստը հասկնալու, վերջն ալ՝ տեղադրման պատճառը: Յաճախ արկածախնդիրներս միասնաբար փորձեցինք վերծանել թաքնուած իմաստը, թէ ծանիր ի՞նչ կը նշանակէ՝ ճանչցի՛ր դուն քեզ, թէ ծանր եղիր: Ժամանակը անցաւ. երկրորդականի մէջ ընկերագիտութեան առարկային ընդմէջէն ծանօթացանք իմաստախոհին եւ իմացանք իմաստը այդ միտքին, բայց մինչ այդ կրնամ ըսել թէ Զալէպի բոլոր հանրային հաւաքատեղերուն մէջ պատուոյ հիւր համարուող այս թեւաւոր խօսքը կարելի էր տեսնել:

Երանի՛ր այն օրերուն, երբ նման ԻՄԱՍՏՈՒՆ ՄՏՔԵՐ կը զարդարէին մեր հաւաքատեղերը: Ակումբներու առաքելութիւնն էր Նախ անհատը մղել ինքնաճանաչման եւ ամբողջական ինքնաճանաչողութեամբ գինուած անհատներով գոյաւորել յանձնառու հաւաքականութիւն: Տարիները սորվեցուցին մեզի, որ մեր արտաքինապէս անպաճոյճ այդ ակումբները մարդկային եւ ազգային ազնուագոյն արժէքներու ներարկիչներ էին, բոլորին հասանելի, ուր 7-70 տարեկան հայը տալու եւ առնելու ԲԱՆ մը ունէր:

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՍ

Խմբագիր՝ Զարմիկ Զիլմբոջեան-Պողիկեան
Սրբագրիչ՝ Նուշիկ Սողոյեան-Առաքելեան
Ձեւաւորող՝ Յովսէփ Զալոյեան
Գրաշար՝ Անի Թոփալեան-Սարուխան
Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարեն Պապեան-Աղայեկեան
Կայքէջի պատասխանատու՝ Աւօ Պողոսեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-Զիլմբոջեան
Հաշուապահ՝ Յովիկ Պարսումեան 0957 953 811

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը երկուշաբթի օրերը:
- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:
- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուի կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:
- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չհրատարակելու որոշումը:
- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է հրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով, կապ հաստատելով թերթիս հաշուապահին հետ:

Պրիմալետ

ԻՆՉ ԿՐՆԱՆՔ ԸՆԵՆ

Մարուշ Երամյան

Վերջին ամիսներին, մանաւանդ Արցախի պարպումն եւ պաղեստինեան պատերազմը սկսելէն ետք, շատ տարբեր երկիրներէ եւ տարբեր ազգութեան պատկանող ժողովուրդներէ յաճախ կը լսենք այս խօսքը՝ «Ես մէկ հոգի եմ, միևնպէս ինչ կրնամ ընել աշխարհի այս իրարանցումին մէջ», որ խորքին մէջ դասալքութեան թունդ արտայայտութիւն է:

Այնքան բան կայ ընելիք. օրինակ չե՞ն պաղեստինցիները, որոնք իրենց պայքարին սկիզբէն, երբ տեսան թէ աշխարհի նոր համակարգը լրատուական ծանուցումներով կ'ընթանայ, կրցան ծանուցողական այնպիսի ցանց մը ստեղծել իրենց դատին համար, որ այսօր աշխարհը ոտքի կանգնէր է զիրենք, իրենց հողը եւ այդ հողին վրայ արժանապատիւ կերպով ապրելու իրենց իրաւունքը պաշտպանելու:

Շատ բան կայ ընելիք մեզի համար. մենք, մեր փոքր թիւով (թէկուզ Սփիւռքը եւս հաշուելով՝ տասը միլիոն, իրենց քանի՞ միլիոնին դէմ, դո՛ւք հաշուեցէք) եւ մանր համարուող քայլերով, կրնանք շատ բան ընել:

Առաջինը, որուն մասին պէտք է մտածենք, համացանցն է, իր շատ մեծ հասողութեամբ եւ ազդելու մեծ ոյժով:

Ա. Կուկըլի վրայ մեր վայրերուն անունները ամէն օր կը փոխուին թըշնամի կայքերու կողմէ. նոյնիսկ Երեւանի սրտին վրայ գտնուող կառոյցները որպէս ազերիական վայրեր կը ներկայացուին: Դեռեւորդ, պատկան կողմերը զգուշացնող եւ իրագրելու բանակի մը պէտք ունինք, որովհետեւ իրենք մեծ թիւով, մեծ լրջութեամբ եւ ջանասիրութեամբ ձեռնարկեր են այս աշխատանքին: Այս մասին գրած է հայաստանաբնակ սփիւռքահայ երիտասարդ մը՝ Ա. Գ. Երամյան.

«Այս անգամ Արմինի 17 հասցէին անունին հարցն է, ինչպէս կը տեսնէք լուսանկարին մէջ. ամէն մարդ պէ՛տք է մտածէ թէ ի՞նչ կրնայ ընել. մէկը պէտք է կապ հաստատէ Google-ի մէջ հայ աշխատողներու հետ եւ Երեւանի ու այլ մարզերու անունները փոխելու կարելիութիւնը փակէ այդ տարածքին մէջ: Եթէ չհամազործակցինք Google-ի հետ, կը կորսնցնենք Google Զարտեղներու ճակատամարտը: Կը խնդրեմ որ տարածքը եւ այս աշխատանքը դարձնէք առցանց պատերազմի առաջնահերթութիւնը»:

Բ. Թրքական ապրանքը նոյնիսկ մեր վրայ «կը քալեցնեն», եւ մենք, տեղեակ չըլլալով, որպէս հայկական կը գնենք եւ կը տարածենք:

Ասոր որպէս օրինակ Աննա Մկրտչեանի էջէն Գոհար Ասատրեանի գրութիւնը ձեր ուշադրութեան կը յանձնեմ, որովհետեւ իրապէ՛ս մեծամասնութիւնը տեղեակ չէ կատարուածէն.

«ԲԱՅԱՌԷՔ ԱՅՍ ԿՏՈՐՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ ՁԵՐ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ:

ԻՆՉՈ՞՞՞

Որովհետեւ

1. Այս կտորները արտադրում են թուրքիայում՝ Հայաստանի մշակութային հետ որեւէ կապ չունեն:

2. Իրենց մէջ չեն ներառում կամ մասամբ են ներառում հայկական որեւէ նախշ (մասամբ ներառում են, որովհետեւ մի ձեւ պիտի արդարացուի իրենց գոյութիւնը մեր շուկայում):

3. Սա պատկանում է թշնամու կողմից կիրառուող «փափուկ» գէնքի դասին, ինչպէս նրանց կողմից նկարահանուող տարատեսակ հայկականը աղաւաղած ֆիլմերը:

4. Այս անճաշակութիւնը մի՛ անուանէք տարագի կտոր (տարագ նշանակում է որեւէ տարածաշրջանը խորհրդանշող հագուստ, իսկ սա ո՛չ տարածաշրջան է խորհրդանշում, ոչ էլ դրանով կարելի է հագուստ կարել):

5. Աղաւաղուած տեղեկութիւն պարունակող անճաշակութեամբ հենց փոքրուց երեխաների աչքը մի՛ սովորեցրէք այս լաթի գոյութեանը իրենց առօրեայում:

6. Այս կտորները թշնամին օգտագործում է իր միջոցառումների ժամանակ՝ իբրեւ ազգային տարր պարունակող կտոր ու եթէ այդ միջոցառման ժամանակ որեւէ հայ մօտենայ ու հարցնի՝ ինչո՞ւ էք մեր տարագի կտորը փռել ձեր սեղանին, կը ստանայ հետեւեալ պատասխանը՝ ՍԱ արտադրում ենք մենք մեր ազգային նախշերով: Կը կարողանա՞ք ապացուցել, որ դա մերն է, ո՛չ, որովհետեւ նախ արտադրող երկիրը թուրքիան է, երկրորդ՝ այդ կտորի մէջ մեր մշակութիւնը ոչինչ կայ:

7. Պարտադիր ականջալուր եղէք մասնագէտների կարծիքին»:

Գ. Մեր երաժշտութիւնը ազատօրէն կ'օգտագործուի թէ՛ թուրքերու, թէ՛ ազերիներու կողմէ. ո՞վ տեր պիտի կանգնի անոր եւ ո՞վ պիտի զգուշացնէ հանրային կարծիքը:

Դ. Ուշադրութիւն դարձնել թէ ի՞նչ կը ցուցադրուի թանգարաններու մէջ, եւ կարելիութեան պարագային այդ ցուցադրութիւնները տանիլ միջազգային թանգարաններ: Օրինակ. 30 Հոկտեմբերին Մոսկուայի Պուշկինի անուան թանգարանին մէջ տեղի ունեցած է շատ կարեւոր ցուցադրութիւն մը, որ կը կրէ «Ուրարտուի թագաւորութիւնը. ինչ Հայաստանի ժառանգութիւնը. Ուրարտու-Հարմինուա-Արմինա» խորագիրը եւ ուր ցուցադրուած են այնպիսի կարեւոր նմուշներ, ինչպէս Երեւան քաղաքի

ծննդեան վկայականը հանդիսացող Սարգուրի Բ. արքային սեպագիր արձանագրութիւնը:

Էրեբունի թանգարանի տնօրէն Միքայէլ Պատալեան բացման նախորդող մամլոյ ասուլիսին ընթացքին ըսած է.

«Այս ցուցադրութիւնը կը ցուցնէ Հայաստանի նախաուրարտական, ուրարտական եւ յետուրարտական շրջաններու ժառանգութիւնը»:

Բացման յաջորդ օրը՝ 31 Հոկտեմբերին Պատալեան ելոյթ ունեցեր է դասախօսութեամբ մը՝ «Ուրարտուի Պետական Կրօնը» խորագիրով:

Այս ցուցադրութիւնը բաց է մինչեւ 28 Յունուար 2024:

Հարց պիտի տաք, թէ ի՞նչ կրնանք ընել. կրնանք այս մասին եղած թըղթակցութիւնը թարգմանել՝ անգլերէն, ֆրանսերէն, արաբերէն եւ քանի մը այլ լեզուներու (թղթակցութիւնը երկար եւ բարդ չէ) եւ գայն դնել մեր դիմատետրեան էջերուն, որպէսզի մեզ մէ իւրաքանչիւրին բարեկամները եւս կարդան: Ի վերջոյ նման գրութիւններով չե՛ն նաեւ որ միջազգային կարծիք կը ձեւաւորուի:

Ե. Մեր ծնողներուն, մեծ ծնողներուն եւ պապերուն լուսանկարները հաւաքել, տուեալները արձանագրել, դիմատետրի էջին դնել եւ յետոյ դրկել «Յուշամատեն» կայքէջին, պահ տալու համար, նկատի առնելով որ գրեթէ մեր բոլորին նախահայրերը Արեւմտահայաստանէն կու գան, միջոց մը եւս հաստատելու մեր ծննդավայրերուն պատկանելիութիւնը:

Զ. Արցախի պարպումին տխուր առիթով կարգ մը նամակներ յղուեցան միջազգային որոշ կառոյցներու. այդ նամակները գտնել, եւ գանկը կրկին-կրկին հրատարակել կայքէջերու մէջ:

Է. Մեր թշնամիներէն - մանաւանդ ազերիներէն - կարելոր թիւ մը որպէս հայ ելոյթ կ'ունենայ, որովհետեւ լաւ հայերէն գիտե. անոնք տարբեր միջոցներ կ'օգտագործեն երբեմն մեր գրառումները ջնջելու, երբեմն վատ բաներ գրելու հայերու էջերուն, երբեմն ժխտականօրէն արտայայտուելու Արցախի մասին եւ կրկնելու ինչ որ իրենց նախագահը առիթ չի փախցնէր կրկնելու: Դեռեւաբար հետեւիլ նման գրառումներու եւ պէտք եղածը ձեռնարկել:

Ը. Միջազգային հրապարակին վրայ կան տարբեր մասնագիտութիւններու տեր բազմաթիւ հայեր, որոնց կարելի է լծել ծանուցողական կառքին, Արցախի վերջին պարպումին վաւերական պատկերը կարենալ տալու եւ համոզելու աշխարհին, որ այ՛դ է ճշմարտութիւնը, եւ ոչ՝ ազերիական սուտերով յագեցած իրենց լսածն ու տեսածը:

Կը յիշէք, չե՞ք, թէ ի՞նչ մեծ արշաւ կազմակերպած էր Զիմ Զարտաշեան Եղեռնի հարիւրամեակին, միևնպէս, մինչեւ ծայր օգտագործելով իր բոլոր լծակները:

Այս բոլորը հակակշռել պէտք է:

Բայց նախ պէտք է ծանօթ ըլլանք իրերու եութեան, ծանօթ ըլլանք մեր համաշխարհային դէմքերուն, գիտնանք անոնց հասնելու եւ զիրենք համոզելու միջոցները, ապա կազմակերպուինք, միակամ ըլլանք եւ գիտնանք թէ ե՛րբ ի՞նչ պէտք է ընենք:

Կրնանք համաձայն ըլլալ կամ ոչ, բայց եթէ այս ցանկէն իւրաքանչիւրս երկու կէտ իրագործէ, թերեւս դրական արդիւնքներու հասնինք: Լաւ է ուշ, քան՝ երբեք ...

www.kantsasar.com

ԶԳՈՅՇ ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ. ԳԻՐՔԸ ՏՊԱԲՈՐԻՉ Է ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՅԵԱՑՔՈՎ

Յեռնորագատականության ներկայ դրությունը, որ գաղափարաբանական ոչ մեկ հիմք ունի, իրապես, խոցելի է: Դժուար է անուն մը տալ անոր: «Բայց այս նոր դրամատիկության ուժը իր ինքնաբերաբար գործելուն մեջն է, դեմ-յանդիման եւ ընդդեմ բուրդին, ինքզինք պահպանելու կարողության մեջն է այս պահուն, հակառակ որ ամեն ինչ կրնայ փուլ գալ: Ահա թե իՆչ է, որ կը վիատեցնէ անոր ընդդիմադիր անձերը» (159-163):

Երբ այնքան յստակ են աշխարհի սպառնացող մեծ վտանգները՝ Մեծ անկումը, կլիմայական ջերմացումը եւ Քովիտ-19-ը, ինչո՞ւ պետությունները վճռական քայլեր չեն առնել: Ըստ հեղինակին՝ կան բազում եւ բարդ պատճառներ, բայց երեք գլխավոր պատճառները կը հանդիսանան «կառավարման հին սովորությունները եւ նորագատական մտածողությունը, որ կը շարունակէ ազդել մեր հոգեկանին վրայ՝ հակառակ ամենայնի», ծայրայեղ աջի վերելքը, բայց մանաւանդ անշարժականությունը անորոգ գային մեծ ձեռնարկություններու, «որոնք, հասկնալի պատճառներով ամենէն մեծ գոհեցող պիտի ըլլան համաշխարհային վերադասաւորման մը եւ որոնք կը յամառին իրենց ունեցած վիթխարի միջոցներով պահպանել իրավիճակն ինչպէս որ է, այսինքն՝ մեծապէս իրենց ի նպաստ»: Անոնց ազդեցութեամբ է, որ կառավարությունները կը շարժին, որքան ալ ուզեն երեւիլ յառաջդիմական եւ բարեփոխություններու կողմնակից: Լոպիիզ մը դարձած է այն կենսական գործիքը, որով այդ ընկերություններն իրենց կամքը կը պարտադրեն կառավարություններուն: «Լոպիիզները կը կազմեն ստուերային բանակ մը, որ յարատեւ, յամառ եւ խիստ համոզ կեր պայքար կը մղէ՝ հրապուրելով, սպառնալով ու կաշառելով՝ համաձայն լաւ հաշուած չափաքանակներու, արդիւնաւետօրէն անցնելու համար օրէնքներ, որոնք նպաստաւոր պիտի ըլլան իրենց յաճախորդներուն ու սահմանափակ են այն փոփոխությունները, որոնք կրնան ըլլալ ի վնաս անոնց» (164-167):

Կրամիսգի (Antonio Gramsci)՝ պուրժուա մշակոյթի տիրական դիրքը արգելք կը հանդիսանայ աշխատաւորական կազմակերպություններուն, որ ջատագով են այնպիսի արժեքներ, որոնք պիտի նպաստեն աշխատաւոր դասակարգի ամբողջական ազատագրումին:

«Միացեալ Նահանգներու մշակութային գերագահությունը շատ հասութաբեր է իր համար, իր բազմազգ ընկերություններէն շատեր (GAFAM եւ մշակութային ճարտարարուեստը) կը դնէ շուկայի գրեթէ ամբողջական հակակշիռը իրենց ձեռքը պահելու կացութեան մէջ, իր տարածքը կը ներքաշէ բոլոր գիտություններու հետ ազօտողները եւ կը յառաջացնէ հիացում մը, որ ի նպաստ իրեն կը դարձնէ միջազգային հանրային կարծիքը»:

Ասոր ալ հետեւանքը կ'ըլլայ այն, որ հետզհետէ ուրիշ ժողովուրդներ կամաց-կամաց կը հրաժարին իրենց սեփական մշակոյթներէն (140-141): Ակներեւ է, որ մշակոյթի ճամբով է, աւելի քան իր գիւնական ուժով, որ ԱՄՆ-ը կը տարածէ իր համաշխարհային տիրապետությունը (145-147): Գալով կլիմայական ջերմացման վտանգին՝ ան գիտցուած էր երկարատեւ ի վեր, սակայն առկայ տնտեսական դրութեան նպաստաւոր չէին անոր սրբագրութեան լուծումները: «Էքսոն մոպիլ» քարիւղի ընկերությունը, որ այդ ուղղութեամբ հետազօտություններ ալ ֆինանսաւորած էր, 1990-էն սկսեալ 16 միլիոն տոլար յատկացուցած է ամառուազ 43 կազմակերպություններու, որ կասկածի ենթարկեն կլիմայական փոփոխությունները: Բնութեան պահպանութեան հարցը արգելք կը հանդիսանար ազատ առեւտուրին ու մեծ ընկերություններու խոշոր եկամուտներուն:

Այսօր քիչեր կը համարձակին ժխտել կլիմայական փոփոխութեանց իրականությունը, սակայն այնքան ալ դիւրին չէ, դիւրին չէ ջերմութի բրածոյ աղբիւրները (ածուխը, քարիւղը, բնական կազը) փոխարինել կայուն աղբիւրներով՝ արեւային ու հողմային: Կը պահանջուի նաեւ «համակարգային փոփոխություն մը՝ փոխանցում մը դէպի կայունության վրայ հիմնուած տնտեսություն մը, սպառումի նուազում մը, աղբիւրներու պահպանման նպատակադրում մը, ջերմութի շատ աւելի սահմանափակ գործածություն մը եւ գրեթէ ամբողջական հրաժարում մը բրածոյ ջերմութէն»:

«Վերջին քանի մը տարիներուն այդ ուղղութեամբ գոյշ թեքումը անբաւարար կ'երեւի լուծելու համար հարցը, որ թերեւս ամենէն դժուարինն է, որուն դեմ-յանդիման կը գտնուինք» (148-156):

Կ'ապրինք «շփոթի ու դրամատիկության տեսականության ժամանակաշրջան մը»: «Ձեռնարկություններու, ինչպէս նաեւ հանրային սպասարկություններու կառավարման մէջ կը շարունակենք կիրարկել նորագատականությունն ուղղակի ներածուած մեթոտներ՝ արդիւնաւետութեան, հաշուետուութեան, յաճախորդի հանդէպ մօտեցումի, ղեկավարման թեքիչներու, օրինակ՝ խնայողական կառավարմամբ կամ «նոր հանրային ղեկավարման» սկզբունքով»:

Բայց նոյն ձեւով կը շարունակուին նաեւ ընկերային մեծ անհաւասարությունները, նիւթապաշտությունն ու շահու անյազ հետապնդումը:

Յեռնորագատականության ներկայ դրությունը, որ գաղափարաբանական ոչ մեկ հիմք ունի, իրապես, խոցելի է: Դժուար է անուն մը տալ անոր: «Բայց այս նոր դրամատիկության ուժը իր ինքնաբերաբար գործելուն մեջն է, դեմ-յանդիման եւ ընդդեմ բուրդին, ինքզինք պահպանելու կարողության մեջն է այս պահուն, հակառակ որ ամեն ինչ կրնայ փուլ գալ: Ահա թե իՆչ է, որ կը վիատեցնէ անոր ընդդիմադիր անձերը» (159-163):

Երբ այնքան յստակ են աշխարհի սպառնացող մեծ վտանգները՝ Մեծ անկումը, կլիմայական ջերմացումը եւ Քովիտ-19-ը, ինչո՞ւ պետությունները վճռական քայլեր չեն առնել: Ըստ հեղինակին՝ կան բազում եւ բարդ պատճառներ, բայց երեք գլխավոր պատճառները կը հանդիսանան «կառավարման հին սովորությունները եւ նորագատական մտածողությունը, որ կը շարունակէ ազդել մեր հոգեկանին վրայ՝ հակառակ ամենայնի», ծայրայեղ աջի վերելքը, բայց մանաւանդ անշարժականությունը անորոգ գային մեծ ձեռնարկություններու, «որոնք, հասկնալի պատճառներով ամենէն մեծ գոհեցող պիտի ըլլան համաշխարհային վերադասաւորման մը եւ որոնք կը յամառին իրենց ունեցած վիթխարի միջոցներով պահպանել իրավիճակն ինչպէս որ է, այսինքն՝ մեծապէս իրենց ի նպաստ»: Անոնց ազդեցութեամբ է, որ կառավարությունները կը շարժին, որքան ալ ուզեն երեւիլ յառաջդիմական եւ բարեփոխություններու կողմնակից: Լոպիիզ մը դարձած է այն կենսական գործիքը, որով այդ ընկերություններն իրենց կամքը կը պարտադրեն կառավարություններուն: «Լոպիիզները կը կազմեն ստուերային բանակ մը, որ յարատեւ, յամառ եւ խիստ համոզ կեր պայքար կը մղէ՝ հրապուրելով, սպառնալով ու կաշառելով՝ համաձայն լաւ հաշուած չափաքանակներու, արդիւնաւետօրէն անցնելու համար օրէնքներ, որոնք նպաստաւոր պիտի ըլլան իրենց յաճախորդներուն ու սահմանափակ են այն փոփոխությունները, որոնք կրնան ըլլալ ի վնաս անոնց» (164-167):

Ներկայ կացությունը սրբագրելու համար ամենէն իմաստուն կառավարություններն անգամ կը խուսափին յախուռն քայլեր առնելէ: Կեդրոն-ձախ կամ կեդրոն-աջ հակող բազմաթիւ երկիրներ փոքր քայլերով կ'ուզեն յառաջանալ՝ առանց վտանգելու դրամատիկությունը: Այս՝ մասնաւորաբար բնապահպանման հարցերու առնչութեամբ, Նոյնպէս ընկերային անհաւասարություններու: «Անոնք ցաւերու պիտանշաններուն կը հարուածեն՝ փոխանակ խնդիրներու արմատներուն երթալու» (189):

Յարցն այն է, որ արմատական լուծումները կը պահանջեն աւելի մեծ փոփոխություններ եւ նկատառելի ճիգեր, ինչպէս՝ «դիմագրաւել գերսպառողությունը, ուղղակի հակադրուիլ անդրազգային մեծ ընկերություններուն, արմատապէս սահմանափակել շահարկումները կամ չարաշահումները, պարտադրել տնտեսության մը, որ հիմնուած է ձեռնարկություններու տեսականիի այլազանութեան վրայ (ընկերային տնտեսություն, համագործակցականներ, հանրային սպասարկություններ, փոքր եւ միջին ձեռնարկություններ), հաստատել աճող հարկային համակարգ մը՝ առանց խուսափուղիներու ամենէն հարուստներուն համար եւ այլն»: Իսկ այս լուծումները կիրարկելը անյադախարելի վախեր կը յառաջացնէ ելեւմտական ընտրանիին մէջ (190):

Պետություններու վարակումներուն եւ ձախողություններուն դիմաց, ինչպէս դիտել տուած է Նաոմի Զլայն (Naomi Klein). «Միայն ընկերային մեծածաւալ շարժումները պիտի կարենան փրկել մարդկությունը» (195):

Ըստ Վայանգուրի՝ բնութեան պահպանութեան հարցն է, որ ի վերջոյ վճռական ազդակը պիտի հանդիսանայ ընկերութեան փոփոխութեան: «Մեր մոլորակին վրայ կենսի պահպանման համար պայքարը ինքզինք կը պարտադրէ իր անխուսափելի անհրաժեշտութեամբ»: Կլիմայական ջերմացման դեմ արդիւնաւետ չ'ըլլար պայքարը՝ առանց փոխելու տնտեսութեան տեսակը, որ մերն է եղած տարիներէ ի վեր (196):

Գլխապաշտ կը պատճառէ յեռնորագատական աշխարհը՝ մեզ այնքան միւրճելով անորոշություններու մէջ եւ այնքան ձգտելով բեւեռացումներու, որոնք անհամար մտահոգություններ կը յառաջացնեն եւ խրամատներ կը ստեղծեն անհատներուն միջեւ: Բան մը չ'ընելու, ինքն իր մէջ քաշուելու կամ համակերպուելու փորձութեան ենթարկուիլ կրնայ ունենալ աղետալի հետեւանքներ: [...] բայց վերջապէս ընթացքին մէջն ենք՝ ձերբազատելու վտանգաւոր, ամբարտաւան եւ քանդիչ գաղափարաբանութենէ մը, որ երկար տարիներէ ի վեր գրեթէ ամենուրեք պարտադրած էր ինքզինք: Նոր հեռանկարներ կը բացուին այն պայքարներուն առջեւ, որ պէտք է մղենք: Աւելի լաւ աշխարհ մը կառուցելու յանդուգ գաղափարները ասկէ ետք աւելի դիւրաւ կրնան տարածուիլ. անոնք կենսական են աւելի, քան երբեք: Բայց պէտք է գտնուի պաշտպաններ եռանդով եւ հետեւողականութեամբ» (197):

Ահա այսպէս կ'աւարտէ Գլոտ Վայանգուր իր այս երկը, որ հաւանաբար կրնանք նկատել համապարփակ, բայց գգոյշ ակնարկ մը՝ «գոյշ շրջադարձի» մը վրայ...

(Շար. 2 եւ վերջ)
ՎԻԵՏՆԱՄԵՆ
«Դրօշակ» թիւ 10 - 2023

ՊԱՇՏՈՆԵԱՅԻ ԿԱՐԻՔ
Հայ Շերանոցը կարիքը ունի մաքրութեան պաշտօնեայի եւ գիշերապահի:
Յաւելեալ մանրամասնութեան համար դիմել հետեւեալ թիւերուն՝ 4616168 - 0933 057818:

ՆԱՆԱԳԱՆ ԱՍՍՏ...

Մկրտչի Լ. 1

Ասատ ընդգծեց, որ արաբական երկիրներում ունեցած հիմնական լծակը քաղաքական իսկական գործիքներն են, ո՛չ թե հռետորությունն ու հաղորդագրությունները, հետևաբար արաբական երկիրներում առաջին քայլը սիոնիստական կազմակերպության հետ քաղաքական իրաքանչիւր գործակցության կամ ուղիի դադարեցումը պետք է ըլլայ, որպէսզի նման ուղիի վերականգնումը պայմանաւորուի պաղեստինցիներուն նկատմամբ կազմակերպութեան ոճրային արարքներու անյապաղ եւ երկարաժամկետ դադարեցումով ու մարդասիրական անմիջական օժանդակութիւններու Կազգա մուտք գործելով:

ՆՍՕՏՏ ԱՐԱՍ Ա...

Մկրտչի Լ. 1

Կեդրոնի գործունեութեան: Շարունակելով իր խօսքը՝ Վեհափառ Հայրապետը շեշտեց Նոր Ոստանի մշակութային անհրաժեշտութիւնը՝ աշխարհաքաղաքական ներկայ պայմաններուն եւ Արցախի ողբերգութիւնէն ետք ստեղծուած Նոր իրավիճակի լոյսին տակ: Խօսելով Արցախի մասին, Արամ Ա. Կաթողիկոսը ըսաւ, որ անհրաժեշտ է միջազգային օրէնքի շրջագիծէն ներս կարեւորութեամբ քննել Արցախի անջնջ երեք հարցեր. - ա) Արցախի հոգեւոր ու մշակութային կոթողներու անվթար պահպանումը, բ) արցախցիներու վերադարձի իրաւունքի հաստատումը եւ գ) վտարանդի կառավարութեան նշանակումը: Ապա, Հայրապետը բարձրօրէն գնահատելով կեդրոնին կատարած աշխատանքները՝ վերահաստատեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ամբողջական գորակցութիւնը Հայ Դատի հետապնդման ու պաշտպանութեան լծուած այս կեդրոնին:

ՌՈՒՍԱՄԵՆ...

Մկրտչի Լ. 3

համաձայնութիւններու հիման վրայ պետք է տեղի ունենայ: Հորորդը, ըստ Ռուստամեանի, փոխհատուցումներու հարցն է. «Եթէ մենք յայտարարեցինք, որ Արցախը կու տանք, ատով կը փրկենք Հայաստանը, մենք Արցախը տալով եւ ըսելով, որ Արցախը Ատրպէյճան է, 1988-էն սկսեալ Հայաստանը դրինք այնպիսի պարտաւորութիւններու տակ, որ Հայաստան պետք է փոխհատուցէ այն մասը, որ գտնուած է Հայաստանի վերահսկողութեան տակ՝ 12 հազար քմ. ան պիտի հաշուէ եւ պիտի ըսէ՝ եթէ ատիկա իմն ըլլար 1988-էն, ես կ'ունենայի այսքան եկամուտ, հիմա այն կորուստները, որ ես ունիմ, պետք է դուն փոխհատուցես: Յաջորդ հարցը պիտի ըլլայ ատրպէյճանցի գաղթականներու վերադարձը, անոնք 100 հազարներով պիտի վերադառնան Հայաստան: Մենք պիտի չերթանք Պաքո. եւ Սոււկայիթ ապրելու, բայց իրենք պիտի գան: Անկէ ետք ի՞նչ պիտի մնայ Հայաստանէն: Ես ըսած եմ՝ տուինք Արցախը, պիտի թրջանայ Հայաստանը: Հիմա Հայաստանը թրջացման ճամբուն վրայ է», ըսաւ Ռուստամեան:

ԵԻՐՈՆԵՍԹԻՆ ՄԷՋ...

Մկրտչի Լ. 3

հանջէ միջանցը Հայաստանէն, սակայն ան կը մոռնայ, որ Ատրպէյճանն ու Թուրքիան աւելի քան 30 տարիէ ի վեր լիակատար շրջափակման մէջ կը պահեն Հայաստանը: Նոր ճանապարհներ խնդրելէ առաջ պետք է բանալ ճանապարհները: Ատրպէյճանի նոր տարածքներու ծարաւը չի յազենար 250 քմ-ով: Ան նոր տարածքային պահանջներ ունի Հայաստանէն՝ Ալմարիի հռչակագրի շատ ընտրովի իր մեկնաբանութեան պատճառով: Հայաստան յայտնուած է Ատրպէյճանի նոր յարձակումի սպառնալիքին տակ: Հայաստանի հետ սահմանին կուտակուած զօրքը, թրջական գիտուած ուժերու հետ յաճախակի զօրավարժութիւնները եւ թշնամական հռետորաբանութիւնը իմ խօսքերուն ապացոյցն են: Ատրպէյճանի անորոշակի մեղմելու եւ Հայաստանի դէմ նոր յարձակում կատարելու համար Եւրոնեսթի խորհրդարանական վեհաժողովը պետք է յստակօրէն ընդգծէ, որ չի հանդուրժեր Ատրպէյճանի յարձակողական պահուածքը: Ատրպէյճան պետք է դուրս բերէ իր ուժերը Հայաստանէն, վերացնէ Հայաստանի շրջափակումը, ազատ արձակէ բոլոր գերիներն ու պատանդները եւ վերադառնայ Լեռնային Ղարաբաղի քաղաքական կարգավիճակի շուրջ քաղաքական բանակցութիւններու: Եւրոնեսթը պետք է շատ յստակ ըլլայ այս հարցով եւ անհրաժեշտութեան պարագային նոյնիսկ քրէնարկէ Եւրոնեսթէն Ատրպէյճանի անդամակցութիւնը կասեցնելու հարցը»:

ՖԷԼԻՔՍ...

Մկրտչի Լ. 4

ու նրան փոխարինել է իր տեղակալը՝ Պոստ ազգանունով, որը 25 տոկոսով հայ էր. Նրա տատիկը Յեղասպանութիւնից մազապուրծ եղած գաղթականներից մէկն էր եւ նա սիրով յանձն է արել այդ կարծ ժամանակում տեղադրել Նանսէնի այդ արձանը:

«Գ.»- Որո՞նք են ձեր գործունեութեան հիմնական ուղղութիւնները:

Ֆ.Ք. - Մեր գործունեութեան հիմնական ուղղութիւնը մէկն է. հայ մարդկանց տեղեկացնել Նանսէնի հայանպաստ գործունեութեան մասին: Հրատարակած մօտ երեսուն գրքերը, ինչպէս նաեւ նկարահանած փաստավերագրական ֆիլմերը վառ պատկերացում են տալիս Նանսէնի այդ գործունեութեան մասին: Կարծում եմ մենք չունենք հայ, որը փրկած լինի 320.000 հայի: Իսկ այդ մեծ նորվեկիացին արել է այդ: Նա այցելել է Հայաստան 1920 թուականի Յունիս-Յունիս ամիսներին եւ ցանկացել է այստեղ տեղաւորել այն գաղթական հայերին, որոնք ցրուած էին աշխարհի տարբեր երկրներում, յատկապէս Թուրքիայում եւ Յունաստանում: Սակայն Ազգերի Լիկան չի օգնում նրան իրագործելու այդ ծրագիրը եւ Նանսէնը մեկնում է ԱՄՆ, Բանատա, Ֆրանսիա, ուր դասախօսութիւններով հանդէս է գալիս ի պաշտպանութիւն հայոց դատին: Սակայն այդ հաւաքած գումարը մի չնչին մասն է կազմում այդ գաղթականներին տեղափոխելու ծրագրի համար նախատեսուած գումարին: Եւ նա չի ամաչում, հանում է իր լայնեզր գլխարկը եւ փող մուրում Հայաստանի համար: Մենք նաեւ չունենք այսպիսի հայ, որ ի՛ր ազգի համար փող մուրայ փողոցում:

Նանսէնի յաջողում է առաջին գաղթականներին տեղաւորել այժմեան Արմաւիրի մարզում, որտեղ ստեղծուել են կոլտնտեսութիւններ այդ գաղթականներին աշխատատեղերով ապահովելու համար: Ի հարկէ նրան օգնում է նաեւ Նուպար փաշան, որը նիւթական աջակցութիւն է ցոյց տալիս:

«Գ.»- Այսօրուան հայկական իրականութեան մէջ Նանսէններու կը հանդիպի՞ք:

Ֆ.Ք. - Բնականաբար՝ ո՛չ: Այսօր ոչ թէ Նանսէններ, այլ Նանսէնիկներ անգամ չկան: Մենք տեսնում ենք ինչ է կատարում մեր երկրում: Լուռ է ե՛լ աշխարհը ե՛ւ կարծում եմ նաեւ՝ մերոնք: Ամէն ինչ վեր է ածուել առեւտրի: Այսօր 100 տարի անց նորից կրկնում են մեր ժողովրդի դառն ճակատագրի օրերը:

Դժբախտաբար այսօր չկայ Նանսէնի նման մի մարդ, դա լինի Հայաստանում թէ արտերկրում, որը կարողանայ ձեռք մեկնել եւ օգնութիւն հասցնել հայ ժողովրդին: Խօսքը ոչ թէ նիւթականի մասին է, այլ բարոյական ճիշդ աջակցութեան, որպէսզի մեր ժողովրդի վաղուայ օրը լինի մի քիչ պայքար, մի քիչ յոյս ու հաւատք ունենանք այդ վաղուան հանդէպ:

ՆԱՆԿԻՆ...

Մկրտչի Լ. 5

Սեղանին վրայ կանգնած էր, կարծեք անոր խիստ կուզը ուղղուած էր, չքացած: Իր ձեռքերու առոյգ ու ժիր շարժումներուն որպէս արդիւնք, փողերախումբը սկսաւ նուագել բարի եկարի կամ սովորական յառաջաբան նուագը:

Ոչ միայն դաշտը, այլեւ թաղը դողդաց:

Ու սկսաւ նուագը:

Մեր աչքերուն այդ պահուն եղբ. Յակոբը երիտասարդացած էր ու վերադարձած 1940-1950 տարիները: Սեղանին վրայ կանգնած կարծես նոր ծնած էր, կամ ծնունդ տուած ՀՄԸՄ-ի փողերախումբին:

Ո՛վ գիտէր որ բարկացկոտ ու հնամաշ հագուստներ հագին այդ պարտիզպանը, եղբ. Յակոբը ֆրանսական բանակի փողերախումբին մաս կազմած էր, ու այդ տարիներուն ՀՄԸՄ-ի ականաւոր փողահարներէն էր:

Անկարելի դարձած էր մեր աչքերուն մէջ կլորոցող ու աճող արցունքի կաթիլները գապել, որոնք ապստամբելով վար կը գլորէին:

Դաշտը ասեղ ձգելու տեղ չէր մնացած: Թաղէն անցնող ժողովուրդը ներս խուժած էր, հասկնալու համար նոր եղելութիւնը... ՀՄԸՄ-ի վերածնած փողերախումբը:

Շուտով կը մօտենար Ս. Յարութեան տօնը: Եւ ինչպէս 1958-էն առաջ փողերախումբը գլխաւորելով արի-արեւոյշներու ՀՄԸՄ-ի «բանակը» կ'իրագործէր տողանցք, ածելով սկաւտական, ազգային եւ յեղափոխական երգերու նուագներ, սկսելով մարդ աղաշտէն, հասնելու համար Ազգ. Քարէն Եփփէ ճեմարան, շուտով պիտի վերակատարէր այդ տողանցքը:

ՀՄԸՄ-ի փողերախումբին երթը, մեկնարկը սկսած էր: Այդ երթը կը շարունակուի ցայսօր, սակայն Հալէպի փողերախումբը այսօր իր կողքին ունի քոյր ու եղբայր շրջաններու՝ Քեսապի, Լաթաքիոյ, Գամիշլիի եւ Դամասկոսի փողերախումբերը:

Անոնք ամէն տարի (անշուշտ վերջերս պատերազմի պատճառով՝ խափանումներով) ելոյթ կ'ունենան Ս. Յարութեան տօնին՝ Հալէպի մէջ, իսկ վերջերս, միասնաբար, Ս. Աստուածածնայ տօնին՝ Քեսապի մէջ, հակառակ երկրիս մէջ տիրող ոչ բարենպաստ պայմաններուն:

ՀՄԸՄ-ը կը պահէ իր «բարձրացիր-բարձրացուր» նշանաբանը միշտ ու միշտ դէպի վեր սլանալով:

ՀՄԸՄ պանծալի: Կեցցէ՛ միշտ, ապրի:

www.radioyeraz.com
www.radioyeraz.com
www.radioyeraz.com
www.radioyeraz.com

ԻՆՉ ԿՐՍԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

Խոյ
Անկեղծությամբ վարուեցէ՛ք ձեր շուրջիններուն հետ, որովհետեւ անոնց աջակցութիւնը անհրաժեշտ է ձեզի: Շաբաթը բարոյութիւններով լի է: Պայքարեցէ՛ք:

Ցուլ
Նոր աշխատանքի մը կարիքը ունիք: Ձեր նախկին գործերը կանոնաւորեցէ՛ք: Յաջողութեան հասնելու համար պայքարեցէ՛ք:

Երկուորեակ
Հեռաւոր երկրէ մը հիւրեր պիտի ընդունիք եւ գուարճանաք: Ձեր ընտանիքի անդամներուն հետ աւելի շատ ժամանակ անցուցէ՛ք, որքան որ ալ խճողուած ըլլաք:

Խեցգետին
Միտաւորութեամբ եւ բոլորին կողմէ: Աշխուժութեամբ կը կատարեք ձեր բոլոր գործերը: Անոր համար ալ պիտի գնահատուիք:

Առիւծ
Ընտանեկան տագնապալի վիճակի մը մէջ եք: Ճամբորդութիւն մը պիտի թարմացնէ ձեր ոյժերը եւ հանգստանաք:

Կոյս
Մանր-մունր վեճեր պիտի ծագին ձեր ընտանեկան յարկէն ներս: Համբերութեամբ դիմագրաւեցէ՛ք զանոնք եւ ինքնավստահութեամբ յառաջացէ՛ք:

Կշիռք
Նոր անձի մը հետ պիտի ծանօթանաք եւ անկեղծ բարեկամութիւն հիմնէք: Հեռաւոր երկրէն ուրախ լուր մը մեծապէս պիտի երջանկացնէ ձեզ:

Կարիճ
Վերանորոգուած ճիգով յառաջացէ՛ք ձեր գործին մէջ: Բարձր գնահատական մը պիտի ստանաք եւ հպարտանաք:

Աղեղնաւոր
Նախանձելի եք: Ձեր շուրջինները յաճախ կը հետաքրքրուին ձեզմով: Ատիկա անհանգստութիւն կը պատճառէ ձեզի: Անտեսեցէ՛ք զանոնք:

Այծեղջիւր
Մօտիկ բարեկամ մը ուրախ լուր մը պիտի ստանաք: Յաջողութիւնը վերջապէս պիտի թակէ ձեր դուռը: Պատրաստուեցէ՛ք:

Ձրիոս
Ձեր աշխատանքները լիով կատարեցէ՛ք: Առողջապահական խնդիրները լուծեցէ՛ք: Կարճ ճամբորդութիւն մը պիտի կազմուի ձեզ:

Ձուկ
Այսօրուան գործերը վաղուան մի՛ յետաձգեք: Անկեղծ բարեկամները միշտ ալ կ'աջակցին ձեզի: Լրջութեամբ խորհեցէ՛ք եւ գործեցէ՛ք:

ԽՄՃԱՆՆԿԱՐ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ՁԵՐԲԱԶԱՅԻԼ ԿՈՌԻՆԿՆԵՐՈՒ ԾԱԲԾԲԱՏ ՈՒ ԿՈՇՑ ՄԱՇԿԷՆ

Մեր կրունկները տարիներու ընթացքին կը փոխուին եւ կոշտ ու կոպիտ տեսք մը կը ստանան: Եթէ հետեւիլը քիմիալ դարմանումի, կրնաք թարմացնել եւ վերադարձնել մաշկին խնամուած տեսքը:

Ինչնորած իւղին, ապա ուղեքրուն քսել եւ նրբութեամբ մերսել զանոնք (5 վայրկեան): Տաք ջուրով լուալէ ետք լաւ մը չորցնել մաշկը:

Երրորդ
Ամանի մը մէջ տաք ջուր լեցնել, 2 ճաշի դգալ ծիթախիւղ եւ միջին չափի հալած մոմ մը աւելցնել:

Առաջին
Դոյլի մը մէջ տաք ջուր լեցնել, աւելցնել 2 ճաշի դգալ սոտա, 2 ճաշի դգալ ծովու աղ եւ լաւապէս խառնել, միւլցնել որ լուծուին: Ուղեքրը պահել այս խառնուրդին մէջ, 10-15 վայրկեան: Յետոյ յատուկ ոտքի քարով մաքրել ու չորցնել զանոնք:

Ամէն գիշեր քնանալէ առաջ պատրաստուած քսուկէն տարածել ուղեքրուն մաշկին, բամպակէ գուլպաներ հագնել եւ հանգստանալ:

Ամէն օր կրկնել այս պարզ գործընթացը. արդիւնքը պիտի գարմացնէ ձեզ:

ՆՈՐԱԶԵՆՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ԱՇՈՒՆ-ՁՄԵՌ ԶԱՐԴԵՂԵՆՆԵՐ ՈՒ ՅԱՐԱԿԻՑ ՏԱՐԻՐԵՐ

Նորաձեւութեան աշխարհէն ներս *աքսեսուարները* գրեթէ նոյնքան կարեւոր են, որքան՝ հագուստները: *Աքսեսուարները* մեր անձին արտացոլացումն են: Անոնք կ'անհատականացնեն մեր տեսքը եւ մեզ իւրայատուկ կը դարձնեն:

Ահա թէ ի՞նչ *աքսեսուարներ* նախատեսած են ոճաբանները յառաջիկայ աշուն-ձմեռ եղանակներուն համար:

ՊԱԼԱՔԼԱԿԱ (balaclava) գլխարկները ոչ միայն ոճային են, այլեւ՝ գործնական, քանի որ ցուրտ օրերուն անոնք կը պաշտպանեն ոչ միայն գլուխը, այլ նաեւ՝ վիզն ու ականջները:

ՄԻՆԻՅԵՐ ԾՈՒՆԿ ՀԱՍՆՈՂ ՍԵՒ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ, որոնք դպրոցական տարիները կը յիշեցնեն, կարելի է կրել կարճ փեշերու, կարճ տաբատներու եւ հագուստներու հետ:

ԹԱՆՁԻ ԳՈՒՆԱՌՈՐ ՎՉԿԱՊՆԵՐԸ, այո՛, վիզին շուրջ փաթթուած, թէ գլուխն ու ուսերը ծածկող գծաւոր, գունաւոր բրդեայ շալերը եւս նորաձեւ են յառաջիկայ եղանակներուն:

ՃԵՐՄԱԿ ԵՐԶԱՆԱԿՈՎ ԱԿՆՈՑՆԵՐԸ որքան ալ հնաոճ թուին, անոնք իրենց ճերմակ կամ «քրեմ» շրջանակներով վերադարձած են որպէս հիմնական գարդելներ:

ՓՈՂԿԱՊՆԵՐԸ նոյնպէս վերադարձած են՝ գարդարելու համար լայն, թափթփած տաբատներն ու մեծ բաճկոնները:

ՄԵՇ ԱԿԱՆՁՕՐԵՐԸ թելադրելի է կրել մազերը դեպի ետեւ հաւաքուած սանտրուածքով՝ դեմքին ու պարանոցին յաւելելով գեղեցկութիւն տալու համար:

ՃԵՐՄԱԿ ՄՈՅԿԵՐԸ եւս նորաձեւ են, պայմանաւ որ անոնք ըլլան երկարաձիգ ու ծածկեն ծունկերը: Ինչ կը վերաբերի կրունկներուն, բոլոր տարբերակներն ալ ընդունելի են:

Բացի այս եօթը գլխաւոր *աքսեսուարներէն*՝ Պալմեն, Շանել, Սիմոն Ռոշա, Սեն Լորան եւ այլ նորաձեւութեան տուները իրենց հերթական փառատօներուն ընթացքին լուսարձակի տակ առած էին մեծ գարդասեղները, մարգարտեայ գարդերն ու զանազան չափի ու ոճի մատանիները:

Մարզական ՏԵՂԱԿԱՆ

Ռաֆֆի Սիկատեան

ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸՆ

-Սուրիոյ պասքեթի աղջկանց Ա. դասակարգի ախոյեանական առաջին փուլի մրցումներուն, ՅՄԸՄ-ի կազմը Լաթաքիոյ մէջ հանդիպում ունեցաւ Զըրթինի կազմին հետ, որ աւարտեցաւ 67 - 54 արդիւնքով՝ ի նպաստ Զըրթինի: Աւելցնենք, որ մրցումի յատկանշական կետերէն մէկն էր ՅՄԸՄ-ի

Լաթաքիոյ եւ Քեսապի մասնաճիւղերու համակիրներու խումբերամ ներկայութիւնը: Անոնք մրցումի առաջին վայրկեանէն քաջալերեցին ՅՄԸՄ-ի կազմը:

-Սուրիոյ պասքեթի տղոց ախոյեանութեան մրցումներու շրջագիծին մէջ, Զալէպի Աիլին Դամասկոսի մէջ պարտութեան մատնուեցաւ Ռահտէն 80 - 90 արդիւնքով, ինչպէս նաեւ Նոյն արդիւնքով Զուրիէն գիշեցաւ Քարամէին: Ծալաա 7 կետի տարբերութեամբ յաղթեց Նաուաիրին՝ 71 - 64 արդիւնքով:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՌԵԱԼ ՏՊԱՐԻՈՒՅ ԱՐԴԻՆՔՈՎ ՅԱՐԹԵՑ ՎԱԼԵՆՍԻԱՅԻՆ

Սպանիոյ ախոյեանութեան 13-րդ փուլի մրցումներուն, Ռեալ Մատրիտ իր դաշտին վրայ հիւրընկալեց Վալենսիան, ուր իտալացի Գարլօ Անշելոֆին գլխաւորած կազմը 5 - 1 արդիւնքով կրցաւ պարտութեան մատնել մրցակիցը: Երրորդ վայրկեանին, հանդիպումի կոլերուն բացումը կատարեց սպանացի պաշտպան Տանիէլ Գարախալը, ինչպէս նաեւ կրկնակի կոլերու հեղինակ դարձան պրագիցի մարզիկներ՝ Վինիսիոս Ծուլիըն ու Ռոտրիկոս: Վալենսիոյ

միակ կողմ վերջին վայրկեաններուն արձանագրեց սպանացի յարձակող Ուկօ Թուրօս: Անցեալ տարեշրջանի ախոյեան Պարսելոնան 2 - 1 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Տիպոթիֆօ Ալավէսը: Պարսելոնայի կոլերը նշանակեց Ռոպերթ Լիվանտովսկին:

ԶԵԼՍԻ ՍԻԹԻ ԶՆԴԴՊՈՒՄԸ ԱՄՐՏԵՑԱՐ 4 - 4 ԶԱՄԱՍԱՐ ԱՐԴԻՆՔՈՎ

Անգլիոյ Փրեմիեր լիգի առաջնութեան 12-րդ փուլին, Մանչեսթըր Սիթին Լոնտոնի մէջ Չելսիի հետ մրցում մը ունեցաւ: Զանդիպումը աւարտին հասաւ 4 - 4 հաւասար արդիւնքով: Սիթիի կըրկնակի կոլի հեղինակ դարձաւ Էրիք Զալանտ, իսկ յաջորդ երկու կոլերը նշանակեցին Մանուէլ Ականչէն ու Ռոտրիկօ Էրնանտեսը: Զելսիի կոլերը նշանակեցին Տիպօ Սիլվան, Ռահիմ Սթերլինկը, Նիքոլաս ճեքընն ու Քաուլ Պալմերը:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 464)

Պատրաստեց՝ Մարինա Զիւլբօշեան-Պօղիկեան

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	■											
2					■				■			
3	■									■		
4					■						■	
5			■									
6		■										
7					■							■
8		■							■			
9								■				
10			■									■
11	■					■						
12									■			

Չորիզնական

- 1- Մկրտիչ Պէշիկթաշլեանի բանաստեղծութիւններէն, ուր նկարագրուած է Չէլթոնի հերոսամարտը (երկու բառ):
- 2- Զով: Յոգնակերտ մասնիկ: Ծառի բունին ստորին մասը:
- 3- Զակառակ՝ բորբոս (հացի): Զուր: Կրկնուած ձայնաւորներ:
- 4- Կացութիւն: 260:
- 5- Եւս: Տառի մը անունը: Անձնական դերանուն: Ձայնակիչ:
- 6- Զոգեւորական, որ կրօնաւորի ձեռնադրութեան ատեն զգեստաւորուած՝ ձեռնադրողին խնդրարկու կը ներկայանայ եւ հրապարակաւ վկայութիւն կու տայ ձեռնադրողին արժանաւորութեան մասին:
- 7- Կողոպուտ: Իրարմէ բաժնել:
- 8- Ոսկեթել:
- 9- Մարգ: Զակառակ՝ ժխտական պատասխան:
- 10- Տառի մը անունը: Միշտ աւելի աճող:
- 11- Ժխտական մասնիկ: Զակառակ՝ փոքր:
- 12- Աղաչանք: Լեցուն:

Ուղղահայեաց

- 1- Վանէն 5 քմ. հարաւ-արեւելք գտնուող վանք:
- 2- Զաւակիլ: Ձայնակիչ:
- 3- Ռոսի միս (աղանդերի համար): Զակառակ՝ ցաւի ճիչ: Զակառակ՝ տառի մը անունը:
- 4- Ռիսակալ: Օդ:
- 5- Գոյութիւն ունէր: Զակառակ՝ բարձ:
- 6- Յարմար: Կրկնուած բաղաձայններ: Էական բայ:
- 7- Տենդ: Տարածքի միաւոր: Անձնական դերանուն:
- 8- Արժեքաւոր:
- 9- Զակառակ՝ վաղեմի: Ցամաք:
- 10- Տառի մը անունը: Յակոբոս Տեառնեղբոր ընդհանրական նամակին մէջ գրուած է. «..... թէւ փոքր անդամ մըն է, բայց մեծամեծ բաներով կը պարծենայ»:
- 11- Զակառակ՝ քաջ: Ծաղիկի տեսակ: Պայտ:
- 12- Ծճգրիտ նմանութիւն՝ օրինակ: Տառի մը անունը: Արգելական:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 463)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	կ	ա	ն	կ	ա	■	տ	ա	լ	ն	վ	
2	ն	ա	ա	■	լ	ի	ա	դ				
3	ճ	ա	ի	ճ	ա	ի	ն	ւ	տ	բ		
4	ի	լ	ն	ա	■	■	■	■	ն	դ	ե	մ
5	թ	ա	ն	կ	ա	յ	■	■	■	■	■	■
6	ա	կ	■	ա	յ	■	■	■	■	■	■	■
7	ա	ր	ա	բ	է	ր	դ	■	■	■	■	■
8	ն	ն	ւ	լ	դ	ա	■	■	■	■	■	■
9	ն	2	ր	է	■	■	■	■	■	■	■	■
10	ա	կ	ի	լ	ի	կ	ի	ա	■	■	■	■
11	զ	ի	ն	թ	■	■	■	■	■	■	■	■
12	ժ	ա	ն	զ	■	■	■	■	■	■	■	■

ԼՈՒՐԵՐ

Երկուշաբթի 20/11

7° 16°

Երեքշաբթի 21/11

6° 18°

Չորեքշաբթի 22/11

7° 18°

Հինգշաբթի 23/11

6° 17°

Ուրբաթ 24/11

8° 18°

Շաբաթ 25/11

11° 17°

Կիրակի 26/11

10° 16°

ՄՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ԱՅՅԵՆՈՒԹԻՒՆԸ ԼԱՌԱՔԻՈՅ ՉՈՅՉ ԱՎՈՒՄԲՆԵՐ

Շաբաթ, 11 Նոյեմբեր 2023-ի յետմիջօրեին, Բերիոյ Դայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեան, ընկերակցութեամբ Դոգձ. Տեր Արմեն Աբր. Գալաթեանի, Լաթաքիոյ հոգեւոր հովիւ Արժ. Տեր Վազգէն Աւագ Բնկ. Զեռնկեանի, Ազգ. Վարչութեան ատենապետ Մեթր Սունայուլ Սունայուլեանի, Լաթաքիոյ յարաբերական մարմնի պատասխանատու Յարութ Գաբրիէլեանի, եկեղեցւոյ թաղականութեան ատենապետ տորթ. Միւսա Պալեանի, Բերիոյ Դայոց Թեմի Ազգ. երեսփոխանական ժողովի անդամ Աւո Կարպուշեանի, ԲԸՄ-ի վարչութեան ատենապետ տորթ. Նիկոլ Մետենիի եւ ազգային, բարեփրական միութիւններու ներկայացուցիչներու այցելեց Լաթաքիոյ գոյգ ակումբներ:

ԲԸՄ-ի փողերախումբը իր կատարումով դիմաւորեց հիւրերը: Այնուհետեւ ԲԸՄ-ի վարչութեան ատենապետ տորթ. Նիկոլ Մետենի բարի գալուստ մաղթեց բոլորին եւ ըսաւ. «Յարգանքի եւ երախտագիտութեան պարտք կը զգանք խո-

Ներկաները մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգեցին Սուրբիոյ, Դայաստանի ու Արցախի նահատակները, որմէ ետք խօսք առաւ ՍՕ Խաչի վարչութեան ատենապետ Սաթեհիկ Պետուրեան, բարի գալուստ

մաղթեց հիւրերուն եւ ըսաւ. «Ամէն տարի մեծ ուրախութեամբ կը սպասենք սրբազան հօր այցելութեան մեր կեդրոն՝ Ձեր օրինակը ստանալու մեր միութիւններու գործունէութեանը բարելաւող ընթացքին համար: Այս տարի մեր սիրտը խոցուած է Դայաստանի եւ Արցախի ծանր վիճակին, մարդկային կորուստներուն ի տես: Այս դժուարութիւնները մեզ պիտի չընկրկեն սակայն: Մենք մեծ հաւատք ունինք կրկին ու կրկին գործակցելու եւ կանգուն պահելու Սփիւռքը՝ իր բոլոր կառոյցներով, մեր նայուածքը ուղղելով նոր սերունդին, հաւատարմով որ արեւը անպայման օր պիտի շողայ եւ լուսատուրէ մեր հայրենի Արցախը»:

Պատշաճ յայտագիրով բեմ բարձրացան ՍԵՄ-էն եւ Պատանեկան Միութեան «Արցախ» մասնաճիւղի պարմանուհիներէն Անի Պետրոսեան, Աննա Ապտո, Գեղարփի Նաճարեան, Կասիա Ներսէսեան, Նայիրի Պետրոսեան, Լանա Դատտատ, ասմունքելով Սիամանթոյի մենախօսութիւնը:

Համազգային «Վահան Նաւասարդեան» մասնաճիւղի Գեղարդ պարախումբէն փունջ մը աղջիկներ ներկայացուցին «Նազ Պար»:

Աւարտին, սրբազան հայրը իր պատգամը ուղղելով երիտասարդներուն ասմունքէն երկու գաղափար լուսարձակի տակ առաւ.

Ա. Մարդը վերադարձնել իր մարդկային կերպարին:

Բ. Դայրենի հողը միացեալ տեսնել:

Ան հաստատեց, որ Աստուած մարդը կը վերականգնէ, երբ ան քաջութիւն ունենայ ինքնաքննութեան ճամբով իր տկարութիւնը եւ թերութիւնը ընդունելու ու սրբագրելու:

Խօսելով հայրենիքի տարածքային ամբողջականութեան մասին, Մակար սրբազան պատուիրեց դուրս գալ անտարբեր իրավիճակէ եւ հաւատարմութիւն ցուցաբերել

նարիչելու դիմացը հայրենիքի ազատամարտիկներուն, որոնք նահատակուեցան յանուն Արցախի: Դայրենիքը մեր բացակայութիւնը չի ներքեր: Մեր նպատակը մեր հայրենիքին, մեր երկրին գործակց կանգնել է. Աստուծոյ երկրին, որուն վրայ սուր քառողը Աստուծոյ տան վրայ քաշած ու յաւերժ անիծուած պիտի ըլլայ»:

Ապա գեղարուեստական յայտագիր մը հրամցուեցաւ: Ելոյթ ունեցան ճորճ Մետենի (ջութակ), ընկերակցութեամբ Լիզա Սապունճեանի (դաշնամուր), ներկայացնելով Կոմիտասի «Ծիրանի Ծառ»-ը եւ Աւետիք Իսահակեանի խօսքով, Ահարոն Մարտեանի երժշ. մշակումով «Օտար Ամայի Ճամբէքի Վրայ» ստեղծագործութիւնը:

Կալին Թիւթիւնճեան ասմունքեց Վահան Թեքեանի «Պիտի Իյնաս»-ը: Ներսէս Մուրատեան եւ Ալին Չարիկեան մեներգեցին «Դայրենիքիս Դետ»-ը:

Առաջնորդ սրբազան հայրը իր պատուիրակութեամբ այցելեց Նաեւ ՍՕ Խաչի կեդրոն, ուր ԲԸՄ-ի փողերախումբը, արի-արեւունները, գայլ-արծուիկ միաւորները դիմաւորեցին հիւրերը:

ԲԵՐԻՈՅ ՀԱՅՈՅ ԹԵՄԻ...

ՎՍկիզբ՝ էջ 1

դասուն երգեցողութեամբ մուտք գործեց եկեղեցի: Կատարուեցաւ կանոնական աղօթք, ապա Կիրականամուտի երեկոյեան ժամերգութիւն, իսկ աւարտին՝ աղօթիւնք:

Աղօթիւնքի աւարտին սրբազան հայրը կատարեց հոգեւոր խորհրդածութիւն քնարեան ունենալով երեկոյեան ժամերգութեան սկիզբը արտասանուող «Ես առ Աստուած կարողացի...» Սաղմոսը:

Սոյն քնարեանին ընդմէջէն սըրբազան հայրը կարեւորութեամբ շեշտեց Աստուծոյ սիրոյն, ամենակարողութեան եւ հաւատարմութեան հանդէպ հաւատացեալին ունեցած խոր վստահութեան, համոզումին եւ հաւատքին կարեւորութիւնը: Սակայն ասոնք մեր մէջ գործնապէս ունենալու համար, մարդ անհրաժեշտօրէն պէտք է իր մանկութենէն ու պատանեկութենէն սկսեալ վայելէ Աստուծոյ ներկայութիւնը, պաշտպանութիւնը, առաջնորդութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ կենդանի հաղորդակցութիւնը: Եւ որպէս ապացոյց մէջբերեց Դաւիթ թագաւորի կենսքէն՝ իսկայ Գողթաթին դէմ ունեցած իր կռիւը, յաղթանակը եւ

յայտարարած անխախտ համոզումն ու անայլայլ հաւատքը Աստուծոյ նկատմամբ, որը 2023-ի արդիւնք էր Աստուծոյ հետ ունեցած իր կենդանի հաղորդակցական փորձառութեան:

Ան եզրակացուց ըսելով, որ եթէ մեզ մէ իւրաքանչիւրը ինքզինք ինքնագիտակցութեան ենթարկէ եւ անդրադառնալով իր մէջ գոյացած իրավիճակին, աշխատանք տանի Դաւիթ մարգարէին եւ մեր սրբազան հայրերու օրինակին հետեւելով, անձնական փորձառութեամբ, Աստուծոյ հետ հաղորդակցութիւնը պիտի գարգացնէ եւ վայելէ անոր խոստումները, ներկայութիւնը, պաշտպանութիւնն ու առաջնորդու-

թիւնը յատկապէս ներկայ դժուարին պայմաններուն մէջ, որ կը դիմագրաւենք բոլորս եւ որոնք ազդեցութիւններէն մեծապէս կ'ազդուինք:

Հաւատքով կառչիւք Զրիստոսի եւ վստահիւք անոր հաւատարմութեան, որովհետեւ ինք խոստացաւ մեզի հետ ըլլալ մինչեւ աշխարհիս վախճանը, ինչպէս նաեւ իրահանգեց չվախաւ թէկուզ աշխարհի մէջ նեղութիւններ ու դժուարութիւններ ունենանք. «Մի՛ վախնաք, որովհետեւ ես յաղթեցի աշխարհին»:

Արարողութիւնը աւարտին հասաւ Տերունական աղօթքով:

մեր հայրենիքին, մեր կարելի բոլոր միջոցներով:

Ան հրաւիրեց երիտասարդները գիտակից ըլլալու եւ զոհողութիւն յանձն առնելու, որովհետեւ իրենք են

մեր յոյսը եւ մեր գոյերթը շարունակողները:

Սրբազան հայրը այնուհետեւ շնորհակալութիւն յայտնեց պատասխանատուներուն, որոնք իրենց ժամանակէն, հոգիէն եւ լուսմայէն կը տրամադրեն որպէսզի մեր արժեքները վառ պահեն եւ գանոնք փոխանցեն նոր սերունդներուն: Ան

շնորհաւորեց ձեռնարկը կազմակերպողները եւ կոչ ուղղեց ժողովուրդի գաւակներուն՝ հաւատարիմ գտնուելու երկրի ղեկավարութեան, իրենց սլացքը ուղղելու Նաեւ դէպի Դայաստան եւ արդարութեան կողմնակից ըլլալու, յատկապէս ներկայիս պարտաւորեցի մեր քոյրերուն ու եղբայրներուն կողքը կենալով:

«Այսօր կոչուած ենք Զրիստոսի մեզի յայտնած կատարելութեան եւ սրբութեան հասկացողութեամբ մեր արժեքները որդեգրելու եւ անոնց աւիշէն ընկալելով գործացած առաջնորդուելու», ըսաւ Մակար սրբազան, մաղթելով, որ միապիտու եւ միահոգի շարունակենք գործել, ընդհանրական շահը գերադասելով մեր անձնական շահէն, որպէսզի մեր աշխատանքը յաջողութեամբ պսակուի եւ աստուածաշնչական հասկացողութեամբ մեր ցանած սերմերը աճին մէկի փոխարէն երեսուն, վաթսուն եւ հարիւր տալով:

Գերշ. սրբազան հայրը «Պահպանիչ» աղօթքով փակեց ձեռնարկը: